

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

ЦАРИНСКА УПРАВА
РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈА

2021 ГОДИНА

СОДРЖИНА

ПОРАКА ОД ДИРЕКТОРОТ

I. РЕГУЛАТОРНА РАМКА	9
I.1. ЦАРИНСКА РЕГУЛАТИВА	9
I.2. АКЦИЗИ	12
I.3. ЗАШТИТА НА ПРАВА ОД ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОПСТВЕНОСТ	13
I.4. ДРУГА РЕГУЛАТИВА ШТО ИМА ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЦАРИНСКОТО РАБОТЕЊЕ	13
II. ЕУ ИНТЕГРАЦИЈА	15
II.1. РАЗВОЈ НА АДМИНИСТРАТИВНИОТ КАПАЦИТЕТ СОГЛАСНО ЕУ СТАНДАРДИТЕ	15
III. ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ ВО ЦАРИНСКАТА УПРАВА	19
III.1. ВРАБОТУВАЊЕ	19
III.2. ОБУКИ И СТРУЧНО ОСПОСОБУВАЊЕ	20
III.3. ИНТЕГРИТЕТ	22
III.4. ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА	24
III.5 СИСТЕМ ЗА МЕНАЏМЕНТ СО КВАЛИТЕТ	24
III.6 НАГРАДУВАЊЕ И УНАПРЕДУВАЊЕ	24
IV. ДИГИТАЛИЗАЦИЈА	25
IV.1 ИКТ ИНФРАСТРУКТУРА	25
IV.2 ИНТЕРНИ АКТИ ЗА ПОДДРШКА НА РАБОТЕЊЕТО	27
IV.3 ПОДДРШКА НА КОРИСНИЦИТЕ НА ИКТ СИСТЕМИТЕ	27
V. ОЛЕСНУВАЊЕ И ЗАБРЗУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИТЕ ПОСТАПКИ	28
V.1. УСЛОВИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИТЕ ФОРМАЛНОСТИ	28
V.2. Е-ЦАРИНА	30
V.3. ОБЕМ НА ИЗВРШЕНИ РАБОТИ	31
VI. НАПЛАТЕНИ ВКУПНИ ПРИХОДИ	33

СОДРЖИНА

VII. КОНТРОЛА И ПРИМЕНА НА ЗАКОНИТЕ	34
VII.1. ЦАРИНСКО РАЗУЗНАВАЊЕ	34
VII.2. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ	34
VII.3. ЦАРИНСКА И ДРУГА КОНТРОЛА	35
VII.4. УЧЕСТВО ВО МЕЃУНАРОДНИ АКТИВНОСТИ	44
VIII. ТРАНСПАРЕНТНОСТ И СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА ЦАРИНАТА	46
VIII.1. ОДНОСИ СО ЈАВНОСТА	46
VIII.2. ОТВОРЕНА ЦАРИНСКА ТЕЛЕФОНСКА ЛИНИЈА (197)	60

ПОРАКА ОД ДИРЕКТОРОТ

Почитувани,

Одбележувајќи го јубилејот - 30 години постоење на Царинската управа како независна служба, се осврнуваме на достигнувањата во минатата година, доследни на реализацијата на нашите стратешки приоритети – заштитата на финансиските интереси, здравјето и безбедноста на граѓаните од една, и олеснување и забрзување на трговијата од друга страна.

Во 2021 година, во отежнати услови и глобална криза предизвикана од пандемијата со COVID-19, координирани од Владата на Република Северна Македонија, заедно со другите надлежни органи презедовме повеќе активности за овозможување непречен прекуграничен проток на стоките. Притоа покажавме исклучителна способност за брзо прилагодување и проактивно делување во новонастанатите околности, со примена на интервентни мерки за ефикасно ублажување на последиците од здравствената криза.

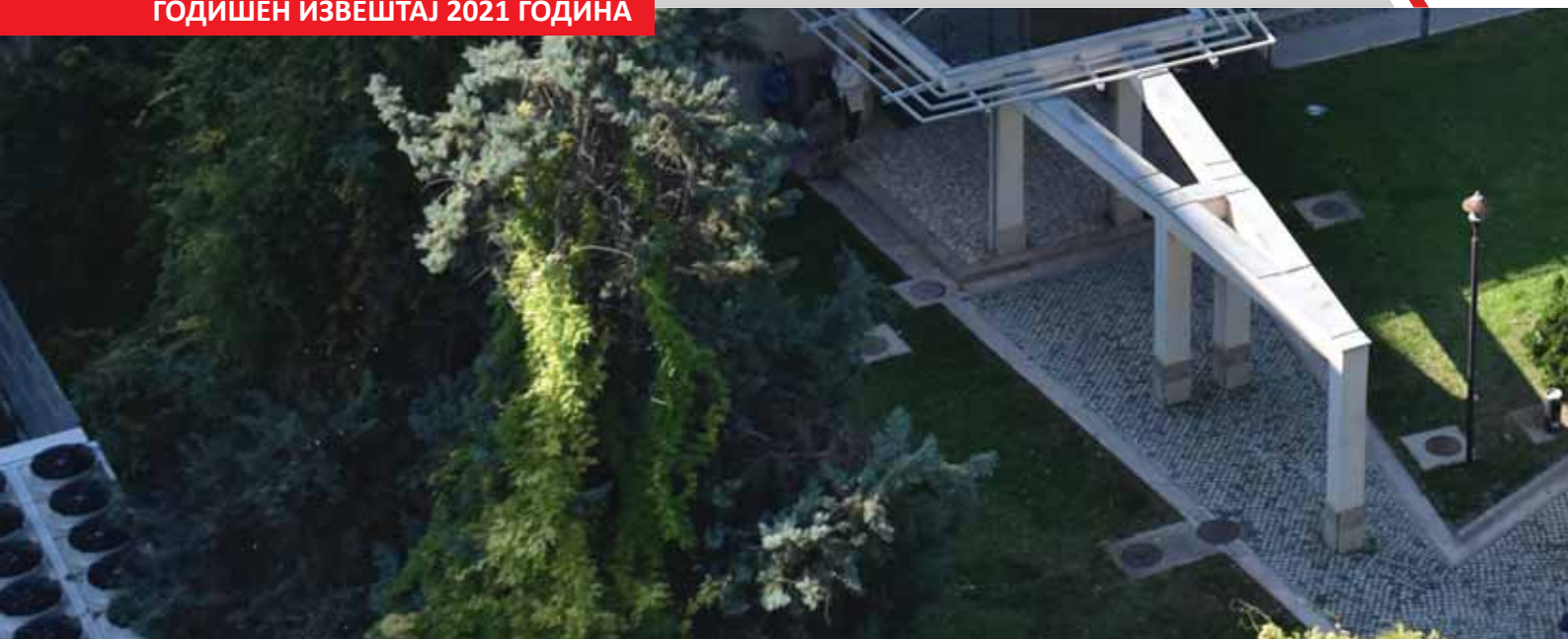
И во вакви околности, годината ја завршивме со зголемување на наплатените приходи за 24,70 %

во однос на 2020 година и 12,81% во однос на 2019 година.

Заштитата на здравјето и безбедноста на граѓаните во 2021 година беше примарна цел на Царинската управа. Работевме на справување со сите облици на организиран криминал и нелегално постапување, што резултираше и со повеќе значајни заплени поради недозволена трговија. Со поддршка на Делегацијата на Европската Унија, преку инструментот за претпристапна помош – ИПА, набавивме нов мобилен скенер и возила наменети за единицата за спроведување на контрола со кучиња. Истите веќе се користат од страна на царинските службеници со посебни овластувања во нивните секојдневни работни активности.

Во 2021 година продолживме со прилагодување на регулативата и прописите во насока на понатамошно олеснување на трговијата.

Донесени се измени на Царинскиот закон и Уредбата за спроведување на Царинскиот закон во делот на водење на прекршочните постапки, еднообразна примена на критериумот за одобрување на статусот на Овластен економски оператор, а со Одлуката за усогласување и менување на Царинската тарифа се изврши нејзино усогласување со Комбинираната номенклатура на Европската Унија за 2022 година. Овие измени резултираат со намалени увозни давачки за репроматеријали за домашните компании, подобрување на конкурентноста и привлекување на нови инвестиции од странски капитал. Донесени се измени на Законот за акцизите, со што се допрецизираа одредбите, пред се во делот на поврат на дел од платената акциза за одредени акцизни добра. Донесени се и две позначајни измени на договорите за слободна трговија, со што во трговијата со земјите од ЕУ и ЕФТА започнаа да се применуваат нови, полиберални правила за потекло.

Високо на агендата изминатава година беа и засилените активности на регионална соработка, сè со цел понатамошно олеснување на трговијата. Преку иницијативата „Отворен Балкан“ се реализираа активности кои придонесоа кон дополнително забрзување на протокот на стоки и патници. Во оваа насока истакнуваме дека веќе успешно функционираат заедничките контроли со Србија на граничниот премин Табановце, а потпишан е и Договор за спроведување на концептот на One Stop Shop со Албанија. Исто така, потпишан е Договор и протокол за имплементација за заедничко гранично регулирање на железничкиот сообраќај со Косово на граничниот премин Блаце.

Со поддршка на УСАИД – канцеларијата за економски развој и раст на претпријатија, спроведен е заеднички проект со Албанија за унапредување на капацитетите на граничниот премин Кафасан за воведување на заеднички контроли, со вклучување на сите гранични агенции.

„Зелените коридори“ за проток на осетлива стока успешно и непречено функционираат во регионот на ЦЕФТА, со тенденција за проширување кон соседните земји-членки на ЕУ.

Оваа година бележиме и значаен напредок во имплементацијата на активностите за взаемно признавање на компаниите со статус на Овластен економски оператор (ОЕО), како еден од клучните чекори за дополнително намалување

на контролите и побрз проток на стока, со минимум царински формалности. Во оваа насока, потпишавме Договор за взаемно признавање на ОЕО со Албанија и Протокол за спроведување на Спогодбата за взаемно признавање на одобрените за Овластен економски оператор - безбедност и сигурност (ОЕОС) со Србија, и веќе работиме на негова примена во пракса, а на крајот на 2021 година регистрираме 22 домашни компании со одобрение за ОЕО.

Работевме и на понатамошна дигитализацијата на царинското работење и обезбедување на непрекинатост во функционирањето на ИКТ системите.

Изминатата година, со интензивна активност на програмирање и планирање, ја подготвивме Стратегијата за развој и Акциониот план на Царинската управа за периодот 2022 – 2024, каде дефиниравме бројни проекти и активности за понатамошна модернизација и унапредување на Царината.

Во делот на Програмата за еЦарина дефиниравме проекти за развој и имплементација на нови ИКТ системи за поврзување со системите на Европската унија, а со поддршка на Светската Банка и Меѓународната финансииска корпорација - IFC го подготвивме и Блупринтот за новиот Национален едношалтерски систем. Во 2021 година, со финансиска поддршка на ДЕУ, набавивме опрема за воспоставување на

Податочен центар за возобновување од катастрофи (Disaster Recovery Center) и ја надградиме ИКТ инфраструктурата.

Работевме и на проекти за изградба на нови и реконструкција на постоечките гранични премини на клучните коридори по светски стандарди, со што дополнително ќе се придонесе за непреченост на протокот на стока во меѓународниот синџир на снабдување, и ќе се забрзат формалностите кои ги спроведува Царинската управа и останатите институции вклучени во процесот.

Од исклучително значење за нас е поддршката која континуирано ја добиваме од нашите меѓународни партнери, како што се: фондовите на Европската унија, донациите од организациите на Соединетите Американски Држави, Царинската служба на Кореја и други. Одржуваме блиска соработката со Светската царинска организација, меѓународните организации, но и усогласено делуваме и добиваме поддршка од Владата на Република Северна Македонија и деловната заедницата. Довербата која ја градиме со нашите партнери резултира со бројни успешни заеднички проекти и е мотив за продолжување на соработката во иднина.

На крај сакам да истакнам дека движечка сила на сите овие активности и постигнати резултати, пред сè - се вработените во Царинската управа. Согласно нашите стратешки приоритети, во периодот што претстои ќе бидеме фокусирани на унапредување на знаењето и вештините на

царинските службеници, преку мерки за поефикасно управување со човечките ресурси, обуки и активности за зголемување на интегритетот, сè со цел создавање на предуслови за одржлив долгорочен развој, доследно спроведување на надлежностите и стабилност на нашата институција, но и на општеството како целина.

Честит празник и јубилеј – 30 години Царинска управа!

М-р Славица Кутиров
Директор

СТРАТЕШКА МАПА НА ЦАРИНСКА УПРАВА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ВИЗИЈА

Да бидеме водечка Царинска управа во регионот што ќе дава силна поддршка на легалната економија и која ќе биде целосно усогласена со стандардите на Европската Унија

МИСИЈА

Да ги заштитиме финансиските интереси и општеството, истовремено поддржувајќи го економскиот развој преку соработка, олеснување и модернизација.

I. РЕГУЛАТОРНА РАМКА

I.1. ЦАРИНСКА РЕГУЛАТИВА

I.1.1. Царински закон

Со Законот за изменување на Царинскиот закон („Сл. весник на РСМ“ бр. 110 од 19.5.2021 година) се изврши усогласување на прекршоците од Царинскиот закон со одредбите на Законот за прекршоци и се регулираа нови надлежности за водење на прекршочните постапки.

Со овој закон е пропишано прекршочниот орган на Царинската управа да ја има надлежноста за водење на прекршочната постапка по сторени царински прекршоци и за изрекување на прекршочни санкции за пониските износи, а за повисоките износи на глоби се определува судска надлежност, што е во согласност со одредбите на Законот за прекршоците.

I.1.2. Уредбата за спроведување на Царинскиот закон

Уредбата за изменување на Уредбата за спроведување на Царинскиот закон („Сл. весник на РСМ“ бр. 179 од 4.8.2021 година) регулира еднообразна примена на критериумот за одобрување на статусот на Овластен економски оператор.

Во делот на поблиските критериуми за одобрување на статусот се прецизира дека критериумот е исполнет кога ниеден управен или судски орган нема донесено одлука со која е утврдено дека едно од лицата (барателот, одговорните лица кај барателот за царински прашања и одговорните лица кај барателот или лицата кои имаат контрола над неговото управување) не сториле повреда во последните три години. Повредата треба да се случила во последните три години, без оглед дали управниот или судскиот орган донел одлука за тоа по истекот на тие три години.

I.1.3. Царинска тарифа

Со донесување на Одлуката за усогласување и менување на Царинската тарифа за 2022 година („Сл. весник на РСМ“ бр. 268 од 03.12.2021 година) се изврши усогласување на Царинската тарифа за 2022 година со Комбинираната номенклатура на ЕУ за 2022 година (објавена во „Сл. весник на ЕУ“ бр. Л 385 од 29.10.2021 година), како една од обврските од одредбите на Спогодбата за стабилизација и асоцијација меѓу Република Северна Македонија и Европските заедници. Дополнително се вградени сите амандмани на Советот на Светската царинска организација (СЦО) усвоени на 29 јуни 2019 година за измена на Хармонизираниот Систем што почнаа да се применуваат од 01.01.2022 година. Согласно овие измени во Царинската номенклатура за

2022 година, додадени се 689 нови тарифни ознаки и избришани се 405 тарифни ознаки. Извршено е трето, четврто, петто и шесто дополнување на основната Уредба за распоредување на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија (објавена во „Сл. весник на РСМ“ бр. 222/2020):

Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за распоредувањето на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија („Сл. весник на РСМ“ бр. 53/21 од 5.3.2021 година)

Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за распоредување на одредени стоки во комбинираната номенклатура согласно со регулативите на Европската комисија („Сл. весник на РСМ“ бр. 135 од 21.6.2021 година)

Уредба за изменување и дополнување на Уредбата за распоредувањето на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија („Сл. весник на РСМ“ бр. 197 од 23.8.2021 година)

Уредбата за изменување и дополнување на Уредбата за распоредувањето на одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската Комисија („Сл. весник на РСМ“ бр. 292/21

Со измените и дополнувањата на Законот за Царинска тарифа, а на кои Министерството за финансии и Царинската управа работеа во текот на 2021 година во консултации со бизнис-заедницата трајно се намалуваат или укинуваат царинските стапки на 258 сировини и репроматеријали што ќе значи намалени увозни давачки за домашните компании. Со укинувањето на овие царински стапки се намалуваат трошоците за производство со што се придонесува кон подобрување на конкурентноста на домашните компании, поголема атрактивност на земјата кон привлекувањето нови компании со странски капитал од различни стопански сектори, проширување на производството на постојните капацитети на домашни и странски компании, како и кон зголемување на вработеноста. Со Законот се опфатени сировини и производи што не се произведуваат во земјата и се набавуваат од увоз, а нивните царински стапки во увозот во Република Северна Македонија се значајно повисоки во однос на царинските стапки на истите производи што се применуваат во Европската Унија. Со намалувањето на увозните давачки висината ќе се доближи кон царинските стапки што се применуваат во Европската Унија, што значи ќе се овозможи да се подобри конкурентноста на домашните компании и ќе има поголема атрактивност на земјата кон привлекувањето нови компании со странски капитал од различни стопански сектори.

Со ова законско решение е предвидено укинување на царинската стапка за природен гас, со што во услови на енергетска криза, со Законот се дава и придонес кон поголема ценовна стабилност на овој

енергенс, негова поголема употреба и промена на користењето на енергенси кои помалку загадуваат. Со намалувањето на царинските стапки на сировините или репроматеријалите што се користат во технолошко напредното производство, директно ќе се помогне во секторите на автомобилската, металопреработувачката индустрија, металургијата, текстилната и кожарската индустрија, кои во 2020 и 2021 година забележаа сериозен пад во индустриското производство.

I.1.4. Закон за вршење на работи на застапување во царински постапки

Донесениот Закон за изменување и дополнување на Законот за вршење на работи на застапување во царински постапки („Сл. весник на РСМ“ бр. 110 од 19.5.2021 година) ја регулира со измени прекршочната постапка и правилата, како и изрекуваните глоби.

I.1.5. Правилник за начинот на пополнување на царинската декларација и Кодексот на шифри кои се употребуваат при пополнување на царинската декларација

Со Правилникот за дополнување на Правилникот за начинот на пополнување на царинската декларација и Кодексот на шифри кои се употребуваат при пополнување на царинската декларација („Сл. весник на РСМ“ бр. 5 од 8.1.2021 година), во рубриката 15а се додадоа две нови шифри за Велика Британија (Северна Ирска) и Велика Британија (со исклучок на Северна Ирска) поради излегувањето на Велика Британија од ЕУ, како и нова шифра во рубриката 37 за возилата кои се увезуваат и регистрираат согласно Законот за регистрација на возила со странски регистарски таблици на територијата на Република Северна Македонија, со намалување на износот на царинските и даночните обврски за 50% од утврдената вредност на сите давачки кои се наплатуваат при увоз.

I.1.6. Автономни мерки за намалување или укинување на увозните давачки – царински стапки

Со донесување на **Одлуката за укинување на увозните давачки – царинските стапки на одделни сировини и репроматеријали кои се употребуваат во преработувачката индустрија** („Сл. весник на РСМ“ бр. 17 од 20.1.2021 година). Примената на Одлуката е заклучно со 31.12.2021 година.

Според **Одлуката за укинување на увозната давачка – царинската стапка за замрзнато свинско месо и свинско сало исчищено од месо и живинско сало, неистопени или поинаку издвоени, свежи, разладени, замрзнати, солени, во саламура, сушени или чадени** („Сл. весник на РСМ“ бр. 112 од 21.5.2021 година), што се применуваше од 21 мај до 30 октомври 2021 година, за тарифните ознаки и количините наведени во истата царинската стапка изнесуваше 0%.

Одлуката за укинување на увозните давачки – царинските стапки при увоз на едра и едрилицы („Сл. весник на РСМ“ бр. 257 од 11.11.2021 година), што стапи на сила наредниот ден од денот на објавување беше во важност до 31.12.2021 година.

Одлуката за намалување на увозните давачки - царинските стапки на одделни производи (компоненти) потребни за производство на технолошко напредни производи („Сл. Весник на РСМ“ бр. 267 од 02.12.2021 година) ќе се применува заклучно со 30.06.2022 година.

Со **Одлука за изменување и дополнување на Одлуката за намалување на увозните давачки - царинските стапки на одделни производи (компоненти) потребни за производство на технолошко напредни производи** („Сл. весник на РСМ“ бр. 276 од 13.12.2021 година) направени се измени и дополнувања кои се однесуваат на додавање на две тарифни ознаки во Одлуката и одложување на рокот за почеток на примена на мерката кај една тарифна ознака.

Во Одлуката за укинување на увозната давачка – царинската стапка за замрзнато свинско месо и свинско сало исчистено од месо и живинско сало, неистопен и или поинаку издвоени, свежи, разладени, замрзнати, солени, во саламура, сушени или чадени („Сл. весник на РСМ“ бр. 267 од 02.12.2021 година) се наведени тарифните ознаки и количините за кои се укинува царинската стапка, како и условите кои треба да бидат исполнети за да може да се примени укинатата царинска стапка.

Со Одлуката за определување на стоките и услугите кои подлежат на повластена стапка на Данокот на додадена вредност („Сл. Весник на РСМ“ бр. 293 од 24.12.2021 година) поблиску се определуваат добрата и услугите кои подлежат на повластена стапка на данокот на додадена вредност. Истата претставува усогласување на повластената стапка на ДДВ со тарифните ознаки кои согласно измените на Хармонизираниот систем на Светската царинска организација се вградени во Одлуката за изменување и дополнување на Царинската тарифа за 2022 година.

Објавените Листи на стоки што се увезуваат во рамки на тарифни квоти со намалени или укинати царински давачки кои ќе се применуваат од 01.01.2022 година („Сл. Весник на РСМ“ бр. 295 од 27.12.2021 година), се однесуваат за увоз во рамки на квоти на стоки со потекло од Европската унија, Обединетото Кралство, Турција, Украина, Норвешка и Швајцарска Конфедерација.

I.2. АКЦИЗИ

Донесен Закон за изменување и дополнување на Законот за акцизите (Сл.весник на РСМ бр. 77 од 6.4.2021 година):

Се изврши прецизирање на роковите за поднесување на акцизна декларација и плаќање на акцизата од страна на лица кои не се регистрирани во електронскиот Регистар на акцизни обврзници, а поседуваат, произведуваат, тргуваат, складираат, чуваат и/или преработуваат акцизни добра;

Се доуредија одредбите кои се однесуваат на гаранцијата за обезбедување на акцизниот долг во постапка на акцизно складирање и акцизно повластено користење;

Се допрецизираа и дополнија членовите од Законот за акцизите кои се однесуваат на акцизните марки за обележување на меѓупроизводи и жестоки алкохолни пијалаци и тутунските производи;

Се транспонираа одредбите од Уредбата со законска сила за примена на Законот за акцизите за време на вонредна состојба („Сл. весник на РСМ“ бр. 86/2020, 105/2020, 125/2020 и 169/2020);

Се изврши изедначување на износот на акцизата на гасното масло наменето како гориво за греење со акцизата на гасното масло како погонско гориво, при што се пропиша враќање на дел од платената акциза. Имателите на акцизна дозвола и увозниците на енергенти имаат обврска да направат попис на залихите и да извршат доплата на акцизата;

Се додадоа нови членови кои се однесуваат на враќањето на дел од платената акциза за обележаното гасно масло наменето за греење во домаќинствата и обележаното гасно масло употребено во процес на производство или како додаток на друг енергенс како гориво за греење во индустријата и генти имаат обврска да направат попис на залихите и да извршат доплата на акцизата;

I.3. ЗАШТИТА НА ПРАВА ОД ИНТЕЛЕКТУАЛНА СОПСТВЕНОСТ

Еден од главните приоритети на Царинската управа е унапредување на институционалниот и административниот капацитет за ефикасна и ефективна борба против фалсификатите и пиратеријата, преку воведување на зајакнати мерки на царинска контрола за откривање и спречување на увоз, транзит и извоз на стоки што го повредуваат правото од интелектуална сопственост. За успех во заштитата на правата на интелектуална сопственост, важна е соработката со носителите на ова право и нивните застапници во Република Северна Македонија.

Во рамките на втората компонента на проектот за Националната стратегија за интелектуална сопственост 2022-2026 (што треба да се усвои во март 2022 година) предвиден е развој на е-мрежа за размена на податоци за интелектуална сопственост помеѓу институциите што имаат надлежност за заштита и спроведување на правата од интелектуална сопственост во Република Северна Македонија. Дефинирана е методологијата за статистичко следење и обработка на податоците за дејствија кои се преземаат во насока на спроведување на законот за интелектуална сопственост, при што има јасно определени одговорности на институциите во однос на обврските за известување, подготовка на податоци и видови на извештаи кои треба да се изработат.

Нови барања за заштита на права од интелектуална сопственост во Царинската управа имаат регистрирано и следните трговски марки: Dsquared 2, Alcon, Apple, Neo Tools, Comirnaty, Pro Zdenka Kabli, Audemars Piquet, Areon, FKN, PopSockets, Marble, Iveco, New Holland и CNH Industrial.

I.4. ДРУГА РЕГУЛАТИВА ШТО ИМА ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЦАРИНСКОТО РАБОТЕЊЕ

Во изминатата 2021 година се донесени две позначајни измени на договорите за слободна трговија со што во трговијата со ЕУ и ЕФТА земјите започнаа да се применуваат нови полиберални правила за потекло.

Имено во трговијата со земјите во регионот се применува Регионалната конвенција за Пан-евро-медитерански преференцијални правила за потекло (ПЕМ Конвенција), како основа за примена на преференцијалните правила за потекло.

Од причина што овие правила се веќе застарени во 2012 година започнаа преговори за модернизација на ПЕМ Конвенцијата со цел да се прилагодат правилата за потекло на променетата економска реалност низ годините. Ревидираната ПЕМ Конвенција требаше да биде одобрена и усвоена едногласно од сите потписнички во рамките на Мешовитиот комитет на ПЕМ. Неколку договорни страни сè уште изразуваат резерви за усвојување на ревидираната ПЕМ Конвенција, но мнозинството од договорните страни на ПЕМ Конвенцијата одлучија да започнат со предвремена примена на новите, ревидирани правила во меѓусебната трговија, додека со останатите договорни страни и понатаму продолжуваат преговорите со цел за да се постигне заеднички договор за процесот на ревизија.

Ова привремено решение им овозможува на компаниите во договорните страни што ќе започнат со предвремена примена да ги користат модернизираниите, поедноставени и пофлексибилни нови правила за потекло. За таа цел, протоколите за потекло содржани во секој билатерален договор за слободна трговија потпишан од Република Северна Македонија и партнер земјите треба да бидат изменети за во нив да се вклучи Додаток А, документ што ги содржи новите ревидирани (тнр. алтернативни или преодни) преференцијални правила за потекло на стоки, без да се нарушува примената на сегашните правила за потекло на ПЕМ Конвенцијата.

Во Службен весник на Република Северна Македонија број 245 од 02.11.2021 година е објавена Одлуката за предвремена примена на изменувањето на Протоколот 4 на Спогодбата за стабилизација и асоцијација помеѓу Република Северна Македонија, од една страна и Европските Заедници и нивните земји-членки, од друга страна за дефинирање на поимот „производи со потекло“ и начини на административна соработка, изменет со Одлука бр. 1/2021 на Советот за стабилизација и асоцијација на Република Северна Македонија и Европската Унија (во натамошниот текст: ССА со Европската Унија). Ова значи дека во трговијата со земјите членки на ЕУ има можност за користење и алтернативен сет на правила за потекло што се применуваат заедно со правилата од Конвенцијата за ПЕМ, на билатерална основа во очекување на усвојувањето на ревидираната Конвенција. Овие нови правила содржат значителен број подобрувања и поедноставувања во споредба со сегашната ПЕМ Конвенција, како и укинување на забраната за draw back за сировините без потекло.

Во Службен весник на Република Северна Македонија број 279 од 15.12.2021 година е објавен Закон за ратификација на измените и дополнувањата на Договорот за слободна трговија меѓу Република Македонија и ЕФТА државите. Законот за ратификација се однесува на Одлуката бр. 1/2021 на Мешовитиот комитет за измена на Протоколот Б што се однесува на дефинирање на поимот „производи со потекло“ и методите на административна соработка. Со оваа одлука се менува Протоколот Б и во него се вградени одредби за примена на полибералните и нови алтернативни (преодни) правила за потекло во трговската размена помеѓу Република Северна Македонија и ЕФТА земјите.

Се очекува до крај на 2022 година со сите земји во регионот на ЦЕФТА да се применуваат нови преференцијални правила за потекло.

II. ЕУ ИНТЕГРАЦИЈА

Сите земји членки се дел од Царинската унија на ЕУ и применуваат исти царински правила и постапки. Ова подразбира целосна законска усогласеност, соодветна имплементација и капацитет за спроведување, како и пристап до заедничките компјутеризирани царински системи. Политиките во Поглавјето 3.29 Царинска унија претставуваат основа на Европската Унија и основен елемент во функционирањето на единствениот пазар.

Во последните 20 години Царинската управа активно учествува во активностите на државата за достигнување на еден од стратешките приоритети за полноправно членство во Европската унија. Според Извештајот на Европската комисија за напредокот на Република Северна Македонија за 2021 година, постигнато е високо ниво на усогласеност со европското законодавство.

Направен е добар напредок во постојано консолидирање, примена и надоградување на ИТ системите. Концептот на овластени економски оператори (ОЕО) е применет и унапреден. Електронскиот систем за обработка на царински и акцизни документи е целосно функционален и работи без примена на документи во хартија. Зелените коридори се воспоставени на главните гранични премини со земјите од CEFTA и обезбедуваат непречен проток на стока во услови на криза предизвикана со COVID-19.

II.1. РАЗВОЈ НА АДМИНИСТРАТИВНИОТ КАПАЦИТЕТ СОГЛАСНО ЕУ СТАНДАРДИТЕ

II.1.1. Царина 2020 – Програма на Европската комисија

Во 2021 година сите заеднички активности од Програмата на Заедницата „Царина 2020“ се одржаа онлајн (состаноци, обуки, работилници):

- Состанок на координаторите за Програмата Царина 2020 за управување со грантови;
- Обуки за е-грантови;
- Состанок на координатори за Програмата Царина 2020 – оценка на програмите и акциски план за имплементација на среднорочни препораки на тековните програми;
- Состанок на Комитетот за Програмата Царина;
- Состаноци на Групата за координација на електронска Царина и Контакт групата на трговци;

- Конференција на мрежата за Работна изведба на царинските администрации;
- Видео конференција на Работната група за мерење на изведбата – е-трговија ;
- ИТ обуки за CCN/CSI;
- Состанок на високо ниво “e-Commerce – the Way Forward”;

II.1.2. Проекти

Активностите на унапредување и модернизирање на работењето на Царинската управа се остваруваа и во рамки на повеќе проекти:

РЕАЛИЗИРАНИ ПРОЕКТИ

- ✓ „Зголемување на квалитетот на царинските контроли во борбата против измами и недозволената трговија со стоки“ (Twinning – ИПА2 – ИПА 2018), преку кој се набави специфичен вид на опрема за подобрување на царинската контрола, која ќе има големо значење во борбата против измами и недозволена трговија со стоки;

ТЕКОВНИ ПРОЕКТИ

- ✓ **„We Cross Borders“**, проект за прекугранична соработка со Република Грција (Програма ИПА за прекугранична соработка помеѓу Република Македонија и Република Грција 2014-2020), за модернизација на граничните премини Богородица и Дојран.
- ✓ **„Подобрување на наплатата на приходите и даночните и царинските прописи“** (Twinning – ИПА 2), во кој покрај Царинската управа се вклучени и Министерството за финансии и Управата за јавни приходи за усогласување на законодавството и подобрување на капацитетите на службата.
- ✓ **„Обезбедување на континуитет на деловните процеси во Царинската управа и зачувување на податоците преку консолидација на ИКТ системите и воспоставување на заеднички Податочен центар во случај на криза и природни непогоди („Disaster Recovery Centre“)**, како дел од Програмата за управување со јавните финансии (ИПА 2 – ИПА 2018)
- ✓ **„Проект за олеснување на трговијата и транспортот во земјите од Западен Балкан“** (Светска Банка) – Царинската управа, агенциите и инспекциските служби кои учествуваат во царинската постапка ќе добијат нов Национален едношалтерски систем „Single Window System“ (NSW) за хармонизација на процесите и податоците за обработка на дозволите од прекуграничниот проток на стоки, применувајќи ги притоа прописите и техничките спецификации, согласно стандардите и практиките на ЕУ. Со овој Проект ќе се изврши и модернизација и реконструкција на граничните премини Кафасан и ДевеБаир;
- ✓ **Проект на УСАИД за Регионален економски развој, управување и раст на претпријатијата¹**, успешно реализиран во насока на воспоставување на заеднички контроли со Република Албанија на граничниот премин Кафасан-Кафтани. Притоа, набавена е опрема за контроли за македонската и албанската царинска служба, извршени се обуки, а реализирана е и студиска посета за царински службеници од двете држави.

ПРОЕКТИ ВО ФАЗА НА ПРОГРАМИРАЊЕ

- ✓ **„Имплементација на системот НКТС фаза 5“** – надградба на Новиот компјутеризиран транзитен систем со цел исполнување на условите за поврзување на транзитната постапка со ЕУ. Реализација 2022-2023 година. Проценета вредност на проектот е 2 милиони евра.
- ✓ **„Имплементација на системот EORI² и IAM³“** (системи согласно MASP на ЕУ), ИПА 3 – имплементација на системи за олеснување на работата на економските оператори и поедноставување на пристапот. Реализација 2022-2023 година. Проценета вредност на проектот е околу 2 милиони евра;
- ✓ **„Изградба и реконструкција на ГП Делчево“** (ИПА 3 – директен грант),. Проценета вредност на проектот е 1,7 милиони евра.
- ✓ **„Имплементација на систем за Секторот за контрола и истраги“** (ИПА 3) – систем за евиденција и следење на активностите за контрола и истраги, со цел подобрување на резултатите во борбата против организираниот криминал. Се изработува техничка спецификација која потоа ќе биде поднесена на одобрување до Делегацијата на ЕУ во Скопје. Вредност на проектот е 0,6 милиони евра.
- ✓ **„Набавка на опрема за контрола и истраги“** (ИПА 3) – вредност од приближно 1,4 милиони евра
- ✓ **„Изградба на граничен премин „Маркова Нога“** (ИПА 3) со Република Грција – вредност на проектот е 1 милион евра.

¹ USAID Regional Economic Development, Governance and Enterprise Growth – EDGE Project

² EORI – Economic Operators' Registration and Identification number

³ IAM – Identity Access Management

III. ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ ВО ЦАРИНСКАТА УПРАВА

Царинската управа во 2021 година го заврши процесот на спроведување на функционална анализа со што ги опфати сите организациони единици и сите вработени во управата. Спроведената функционална анализа беше фокусирана на административните капацитети, анализирање на целите, функциите, структурата, процедурите и човечките ресурси во Царинската управа. Согласно методологијата беа разгледани состојбите во Царинската управа според три критериуми:

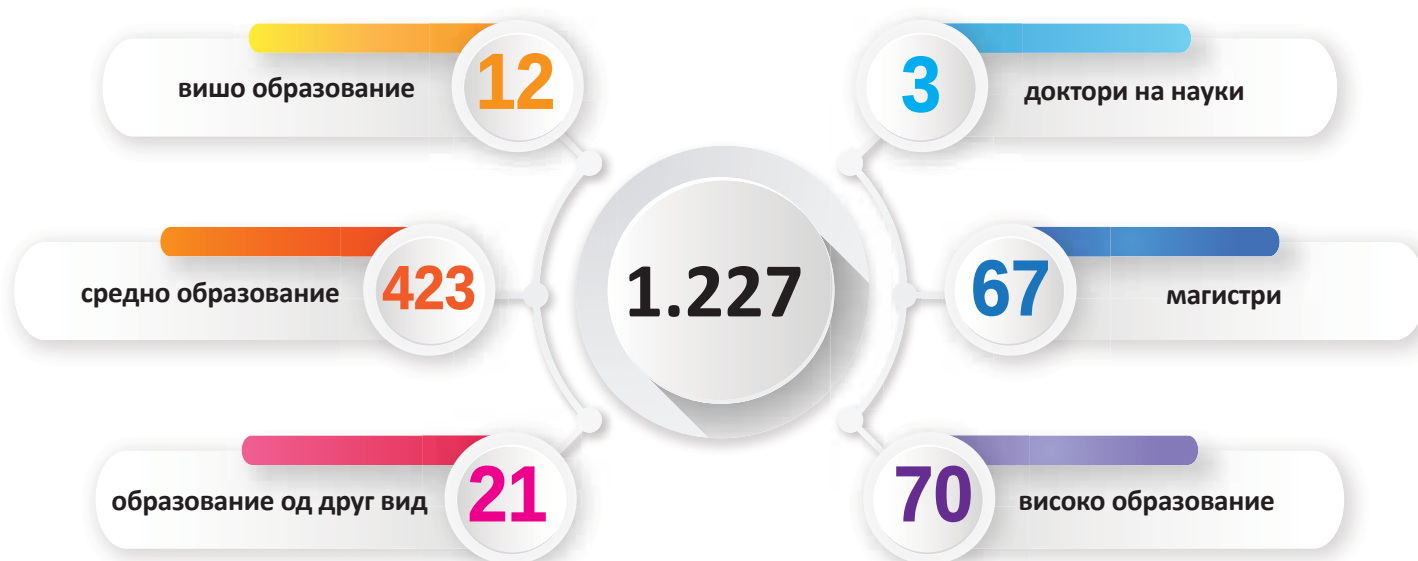
По направениот преглед и анализа на сите дадени одговори и документи, а согласно наодите и препораките се донесе:

СТРУКТУРА НА ВРАБОТЕНИТЕ

ВРАБОТЕНИ СПОРЕД СТРУЧНА ПОДГОТОВКА

Донесени акти и регулативи

Кодекс на однесување на царинските службеници

Колективен договор на Царинската управа

Правила за ред и дисциплина

Речник за царински компетенции

Упатство за работно време во Царинската управа

III.1. ВРАБОТУВАЊЕ

124

124 нови **вработувања** во Царинската управа врз основа на спроведен јавен оглас со договор за **вработување на определено време** до 31.12.2021 година.

73

73 нови вработувања во Царинската управа преку преземање согласно Законот за преземање на административни службеници вработени преку K-5 програмата

3

3 нови вработувања врз основа на Спогодбата за преземање на неопределено време

2

2 нови вработувања во Царинската управа врз основа на именување

4

4 враќања од неплатено отсуство

III.1.1 Престанок на работен однос

6

решенија за престанок на работен однос **по основа на старосна пензија**

4

решенија за престанок на работен однос **по барање на работникот**

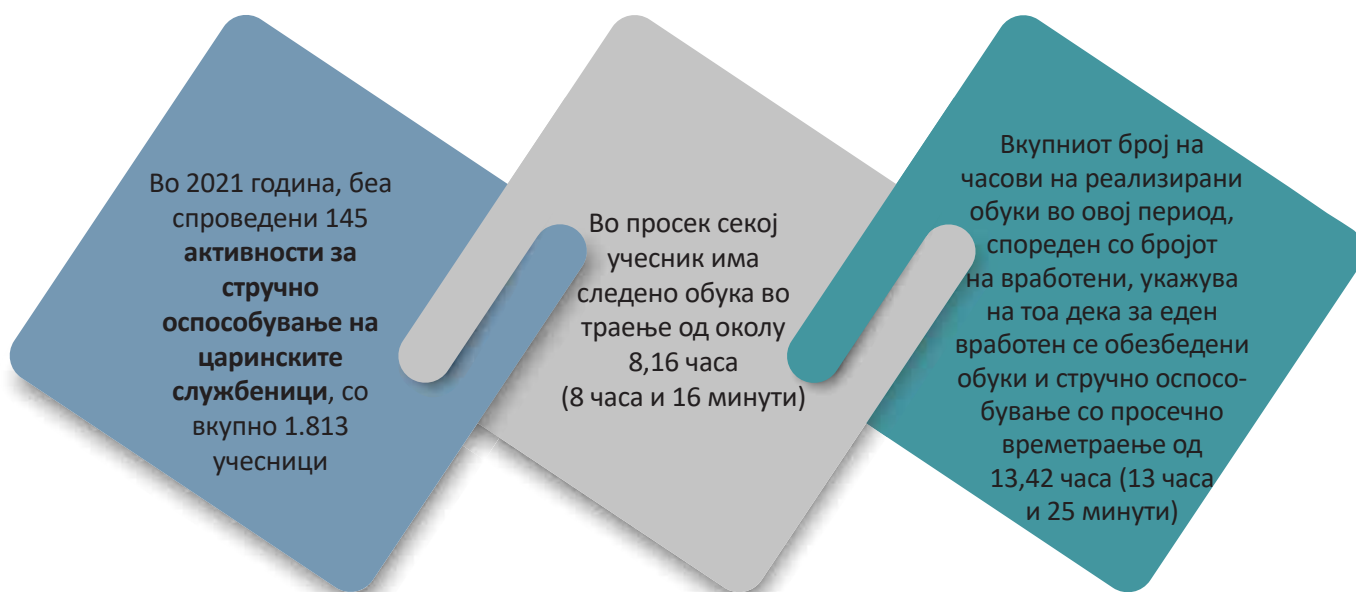
4

решенија за престанок на работен однос **по основа на неплатено отсуство**

4

решенија за престанок на работен однос **поради смрт**

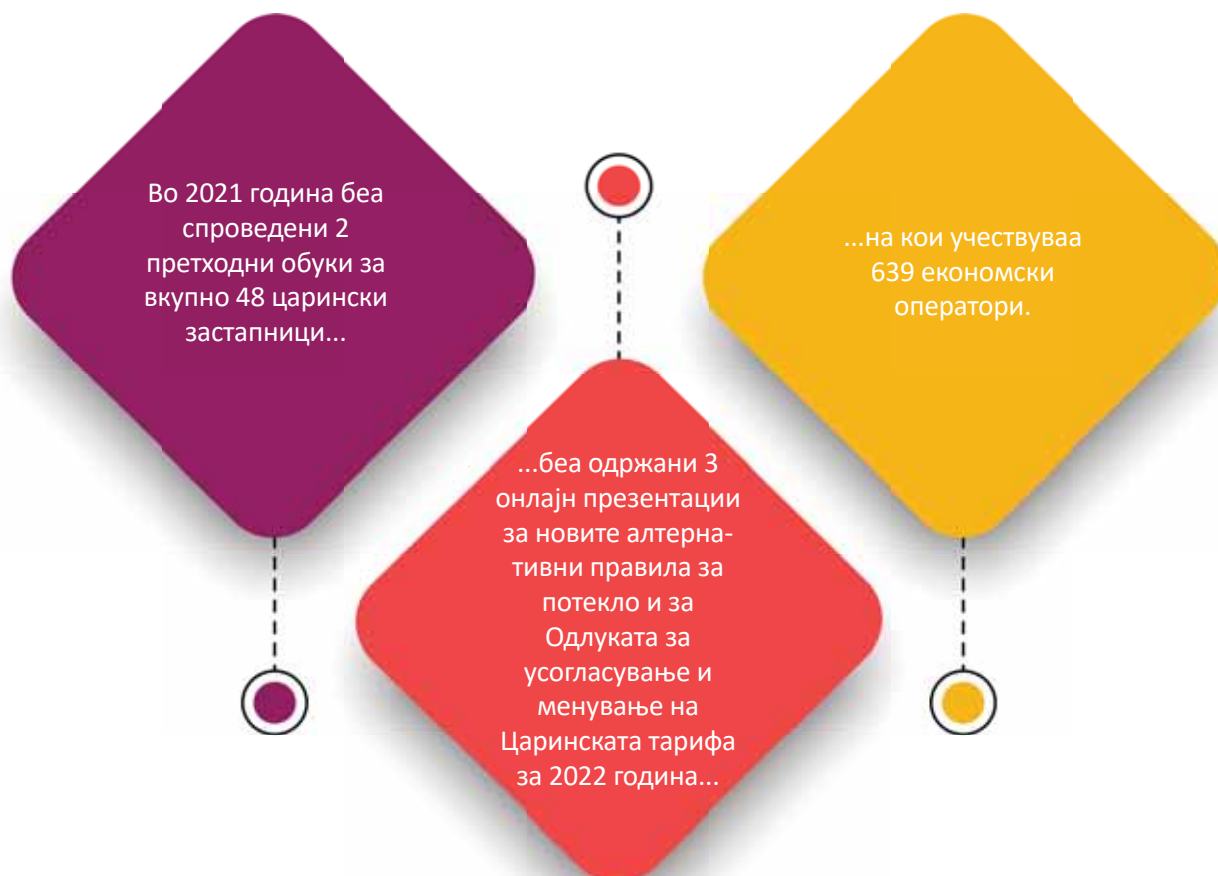
III.2. ОБУКИ И СТРУЧНО ОСПОСОБУВАЊЕ

Позначајни обуки одржани во изминатата година:

- **„Идентификација на производи од различни трговски марки“** – со цел учесниците да можат да идентификуваат производи од брендovите: „Popsockets“, „Superdry“, „Swiss Watch Industry“, „PSA Group“ и „Procter & Gamble“;
- **„Работилница за CDEPS - Jasper извештаи“**, организирана со цел на учесниците да им се објасни како се користи апликацијата „Jaspersoft Studio“ за креирање на извештаи за Царинската управа, со опфатени теми: шема на бази на податоци за известување во Царинската управа, дизајнирање на извештаи во „Jasper“ со користење на студиото „Jasper“, изведба на извештаи во студиото „Jasper“ и објавување на извештаи на серверот „Jasper“;
- **„Идентификација и распоредување на стоки за двојна намена“**, со цел унапредување на вештините на учесниците за препознавање на погрешно распоредени стоки за двојна намена;
- **„Подготовка на законски и подзаконски акти за поштенски и брзи пратки“**, на која се разгледа подготовката на законски одредби и правилници за царинење на поштенски и брзи пратки во согласност со законодавството на ЕУ;
- **„Упатства, инструкции, прирачници и контролни процедури во согласност со подготвените процедури и најдобрите практики за работа во ЕУ“**, организирана за подобрување на знаењето и вештините на царинските службеници во Одделението за управување со ризици за анализа на големи податоци, за подобрувања на сегашните системи и можна имплементација на нови;
- **„Прекршоци и кривични дела и постапка по откривање на прекршокот и кривичното дело“**, за надоградување на знаењата на царинските службеници за откривање на прекршоци и постапување по нивно откривање и за запознавање со измените на Царинскиот закон и Законот за Царинската управа во делот на прекршоците;

- **„Управување со ризици кај Овластените економски оператори“**, организирана со цел да се зголеми ефективната имплементација на програмите за Овластените економски оператори (ОЕО) и нивното меѓусебно признавање во СЕФТА членките и да се унапредат знаењата на учесниците за управување со ризици кај економските оператори и нивното значење во синџирот на снабдување;
- **„Земање на мостри“**, реализирана за подигнување на знаењето и вештините на царинските службеници за начинот на земање мостри;
- **„Системски пост-контрол и најголеми увозници/извозници“**, организирана за подобрување на капацитетите на Царинската управа за вршење на пост-контроли, со што ќе се овозможи олеснување и забрзување на царинските постапки;
- **„Студиска посета за зајакнување на капацитетите на интер-агенциската работна група“**, за зајакнување на капацитетите за разбивање на криминални мрежи, воспоставување на соодветна практика на собирање разузнавачки информации;
- **„Обука на обучувачи“**, за подобрување на вештините на обучувачите за подготовка и организација на обука, подготовка на материјали, методи и техники, говор на тело и методи на успех;
- **„Работилница за соработка помеѓу Полицијата, Царината и Обвинителството во случаи на илегална трговија со оружје“**, на која беа разгледани потребите и можностите за поуспешна соработка помеѓу Полицијата, Царината и Обвинителството во случаи на илегална трговија со оружје, муниција и експлозиви.

III.3. ИНТЕГРИТЕТ

Високо ниво на интегритет секогаш е приоритетен домен на делување за постигнување на ефикасна царинска служба во 21-от век, кон што тежнеат сите членки на Светската царинска организација, во рамки на која се разменуваат практични примери и совети за спроведување на мерки и иницијативи за подигнато ниво на интегритет.

Спроведените внатрешни истраги и контроли се направени врз основа на Планот на активности на Секторот за професионална одговорност, примените поплаки кои се однесуваат на незаконско и непрофесионално постапување на вработените, како и информациите примени на отворената царинска линија 197.

Притоа во 12 извештаи се утврдени неправилности во постапувањето на царинските службеници.

Телефонска
линија 197
примени
32 поплаки

1 on-line пријава

Во 2 случаи е
утврдена
основаност
на поплаките

Во 2021 година е ревидиран се изработени:

- Регистар на **ризични точки** во царинското работење подложни на корупција за период:

- јануари-март 2021 година
- април-јуни 2021 година
- јули-септември 2021 година
- октомври-декември 2021 година;

- Регистар на **најчести грешки и пропусти** во севкупното работење на Царинската управа во периодот **јануари-јуни 2021 година.**

- Изменет и дополнет **Кодекс на однесување на царинските службеници**

Во 2021 година се преземени правни дејствија против вработени кои не постапувале согласно закон:

- 6 решенија со кои се изречени дисциплински мерки
- 5 решенија за изречена парична казна во износ од 15% од последната исплатена месечна нето-плата на работник во траење од 1 месец
- 1 решение е изречена парична казна во износ од 15% од последната исплатена месечна нето-плата на работник во траење од 6 месеци
- 7 решенија за кои е изречена дисциплинска мерка суспендирање од работно место

Во 2021 година се преземени правни дејствија против вработени не постапувале согласно правилата на службата:

- 2 решенија со кои на царински службеници им е утврдена основната плата во намален износ од 15%:
- 1 решение поради тоа што царинскиот службеник не ги остварил просечните, односно очекуваните резултати од работата
- 1 решение со кои платата на царинскиот службеник е намалена поради неоправдано отсуство

Донесени се и 4 решенија со кое предлогот за поведување на постапка за утврдување на одговорност се одбива како неоснован, а постапката се запира.

III.4. ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА

Во 2021 година во Царинската управа се извршени 15 внатрешни ревизии врз основа на кои се утврдени 66 наоди и се дадени 69 препораки за подобрување на работењето.

III.5 СИСТЕМ ЗА МЕНАЏМЕНТ СО КВАЛИТЕТ

Како стратешка одлука Царинската управа ги поседува следниве сертификати за квалитет:

- ISO 9001:2008
- ISO 9001:2015

Системот за менаџмент со квалитет ја опфаќа реализацијата на внатрешните процеси во работењето на Царинската управа за заштита на финансиските интереси на Република Северна Македонија, олеснувањето на меѓународната трговија со понатамошна модернизација на царинското работење и поедноставување на царинските постапки, одржување и унапредување на конкурентен економски амбиент, како и реализација на економските политики на Владата на Република Северна Македонија.

III.6 НАГРАДУВАЊЕ И УНАПРЕДУВАЊЕ

Во 2021 година донесени се:

НАГРАДИ

- 15 решенија со кое на царински службеници им се утврдени **основни плати во зголемен износ од 15%**, за извршена работасо особен успех и квалитет.

- Јубилејни **награди по повод 14-ти Април, Денот на Царинската управа:**

● 35 решенија за паричен износ од 10% од просечна нето плата на ниво на Царинска управа (според плати исплатени во последните 3 месеци), за **10 години непрекинат работен стаж во службата**

● 59 решенија за паричен износ од 20% од просечна нето плата на ниво на Царинска управа (според плати исплатени во последните 3 месеци), за **20 години непрекинат работен стаж во службата**

● 5 решенија за паричен износ од 30% од просечна нето плата на ниво на Царинска управа (според плати исплатени во последните 3 месеци), за **30 години непрекинат работен стаж во службата.**

ИЗВРШЕНИ СЕ ВКУПНО 30 УНАПРЕДУВАЊА

Во Централната управа унапредени се **9** царински службеници:

- 1 царински службеник на работно место **помошник директор**
- 5 царински службеници на работно место **шеф на служба**
- 1 царински службеник на работно место **началник**
- 1 царински службеник на работно место **самостоен советник**
- 1 царински службеник на работно место **административен оператор**.

Во царинарниците унапредени се **21** царински службеници:

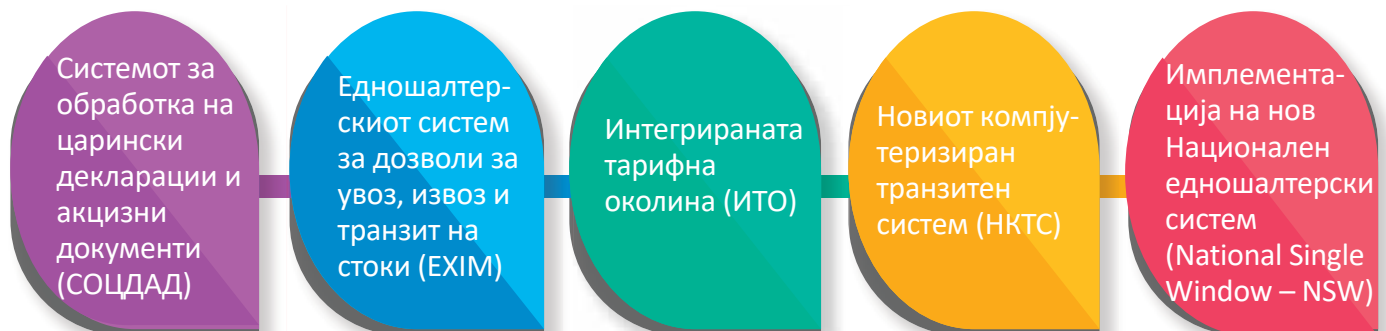
- 1 царински службеник на работно место **управник**
- 2 царински службеници на работно место **шеф на царинска испостава**
- 4 царински службеници на работно место **водач на смена**
- 2 царински службеници на работно место **водител на смена**
- 5 царински службеници на работно место **виш цариник контролор**
- 4 царински службеници на работно место **самостоен советник**
- 3 царински службеници на работно место **цариник**

IV. ДИГИТАЛИЗАЦИЈА

IV.1. ИКТ ИНФРАСТРУКТУРА

Во 2021 година Секторот за ИКТ беше интензивно вклучен во активностите за одржување, развој и унапредување на тековните ИКТ системи.

Продолжија активностите на Управувачкиот комитет за имплементација на Програмата „е-Царина“ преку кој се следи и координира напредокот на проектите за унапредување на следните системи:

Овие проекти се опфатени и во Повеќегодишниот стратешки план на ЕУ за имплементација на е-Царина (MASP). Усогласувањето и имплементацијата е еден од условите за интероперабилност и интерконективност со Европските царински системи.

Комитетот за управување со животен циклус на апликации ИКТ системи (КУЖЦА) ги разгледа и прифати техничките спецификации за изработка на следните нови ИКТ системи:

Спецификација за функционалните и техничките (не-функционални) побарувања како дел од документот Работни задачи („Terms of Reference“) за изработка на нов софтвер за Секторот за контрола и истраги во кој ќе бидат опфатени контролните и истражните функции на Царинската управа

Техничката спецификација за изработка на нов интернет и интранетпортал

Блу принт за изработка на новиот Национален едношалтерски систем (National Single Window – NSW)

Вработените од Секторот за ИКТ учествуваа во:

- Работилница на тема „Царински одлуки“ одржана преку ЕУ твининг проектот;
- Работилница на тема „Препораки на законодавството во врска со царинската тарифа“ одржана преку ЕУ твининг проектот;
- Подготовка на податочен модел од СОЦДАД наменет за Пилот проектот „Анализа на ризик“ поддржан од словенечката компанија „Brevio“;
- Подготовка на Стратегијата за намалување на сива економија, проект во координација на Министерството за финансии;
- Работилница на тема „SQL-Server и воспоставување на податочен склад“;
- Работилница на тема „План за интеграција на податоци и воспоставување на податочен склад“;
- Обука на тема „Контрола на исполнетост на критериумите за Овластен економски оператор“;
- Обука на тема „Управување со ризици кај Овластените економски оператори“ и
- Обуки за лиценциран софтвер „Windows Server 2016“.

УНАПРЕДУВАЊЕ НА ИКТ ИНФРАСТРУКТУРА

- Миграција и виртуелизација на ИКТ системите
- Расходуван е хардверот постар од 10 години
- Реализацијата на ИПА Проектот за набавка на ИКТ опрема и системски софтвер за надградба на ИКТ инфраструктурата на примарната локација, податочниот центар на Царинската управа и ИКТ инфраструктура за воспоставување на доверлив компјутерско-податочен центар на оддалечена локација („Disaster Recovery Centre“)
- Во рамките на проектот се инсталираше покрај нова серверска инфраструктура и нова мрежна опрема „firewall“, рутер, свичеви кои поддржуваат поголеми мрежни брзини за пристап до ИКТ системите
 - Како дел од овој проект реализирана е набавката на 200 персонални компјутери за граничните премини и внатрешните царински испостави и завршени се сите активности околу нивната инсталација и распределба
 - Реконструкција на податочниот центар на примарната локација (сервер салата во Царинската управа). Изработена е проектна документација за реконструкција на сервер салата, со што се очекува Царинската управа да изгради еден од најсовремените податочни центри во државата
 - Во рамките на компонентата за Олеснување на меѓугранична трговија на стоки од **Проектот за олеснување на трговијата и транспортот во Западен Балкан**, финансиран со кредит од Светската Банка, завршени се активностите за изборна компанија и истата го исполни првиот дел од договорот со кој е направена анализа на тековната состојба во Царинската управа која е потребна за подготовка на техничка спецификација за набавка и имплементација на нов систем за видео-надзор и препознавање на регистарски таблички (CCTV & ANPR)
 - Воспосотавен е нов Систем за видео-конференција

IV.2. ИНТЕРНИ АКТИ ЗА ПОДДРШКА НА РАБОТЕЊЕТО

Во 2021 година донесени се измени и дополнувања на следните интерни акти:

IV.3. ПОДДРШКА НА КОРИСНИЦИТЕ НА ИКТ СИСТЕМИТЕ

Просечната достапност на ИКТ системите и апликациите во текот на 2021 година изнесува 99%.

Во овој период за обезбедување на непрекинато на ИКТ системите решени се 11.345 инциденти, сервисни побарувања и бизнис проблеми пристигнати на Сервисниот деск на Царинската управа. Од нив 581 инцидент и сервисни побарувања се однесуваат на хардверска опрема и мрежни проблеми, додека 10.764 барања се однесуваат на софтверски и бизнис проблеми.

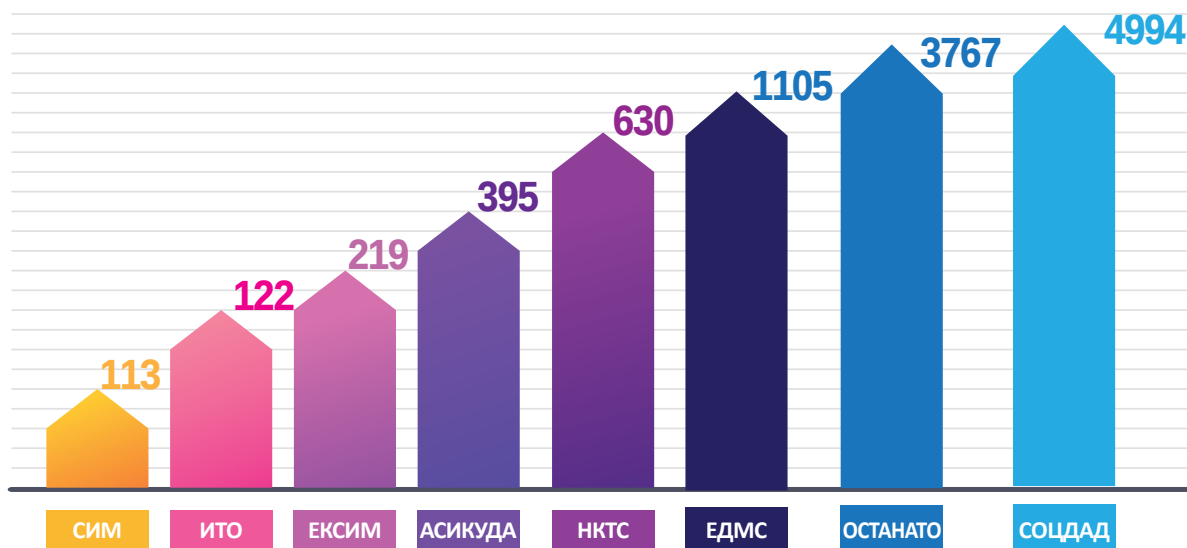
Категорија	Вкупно
Хардверски проблеми	581
Софтверски и бизнис проблеми	10.764
Вкупно	11.345

Од аспект на поддршка на софтверските апликации во текот на овој период најмногу побарувања (4.994) се решени за СОЦДАД системот. Структурата на решени побарувања за поголемите апликации е дадена во следната табела:

Апликација / ИКТ систем	Вкупно
СОЦДАД	4.994
ЕДМС	1.105
НКТС	630
ЕКСИМ	219
АСИКУДА	395
ИТО	122
СИМ	113
Останато	3.767
Вкупно	11.345

Во делот „Останато“ се опфатени случаи на поддршка на останатите апликации во Царинската управа, канцелариските алатки и управувањето со корисничките профили на внатрешните и надворешните корисници на ИКТ системите.

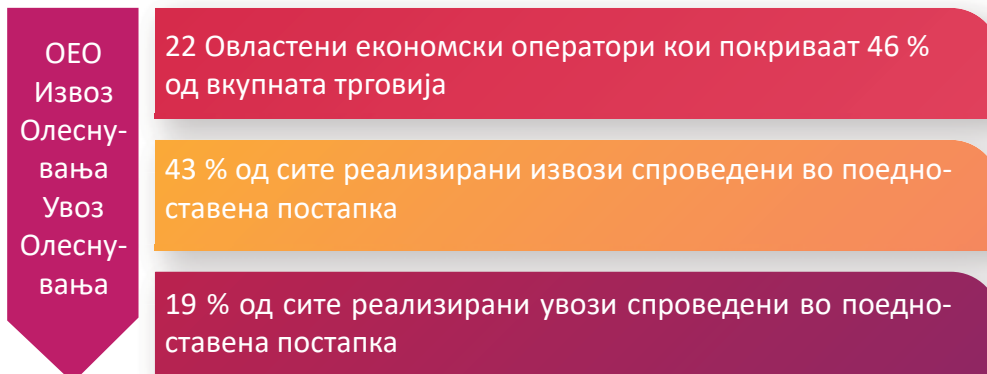
Структурата на решени побарувања за поголемите апликации/ИКТ системи е прикажана и во следниот графички приказ:

V. ОЛЕСНУВАЊЕ И ЗАБРЗУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИТЕ ПОСТАПКИ

V.1. УСЛОВИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЦАРИНСКИТЕ ФОРМАЛНОСТИ

Активностите прземени во рамки на Иницијативата Отворен Балкан и ЦЕФТА резултираа во пократко време на задржување на камионите на граница. Со взаемното признавање на одобренјата за Овластен економски оператор постапките се поедноставени и подобрена е бизнис климата на целиот регион.

V.1.1. Меѓусебно признавање на одобренјата за Овластен економски оператор

Во декември 2021 година со Република Србија беше потпишан Протокол за спроведување на Спогодбата за взаемно признавање на одобренјата за Овластен економски оператор - безбедност и сигурност (ОЕОС), со завршен процес на валидација на взаемното признавање на програмите за ОЕО.

Потпишување на Протокол со Република Србија за взаемно признавање на одобренјата за Овластен економски оператор (3 декември 2021, на граничен премин Прешево)

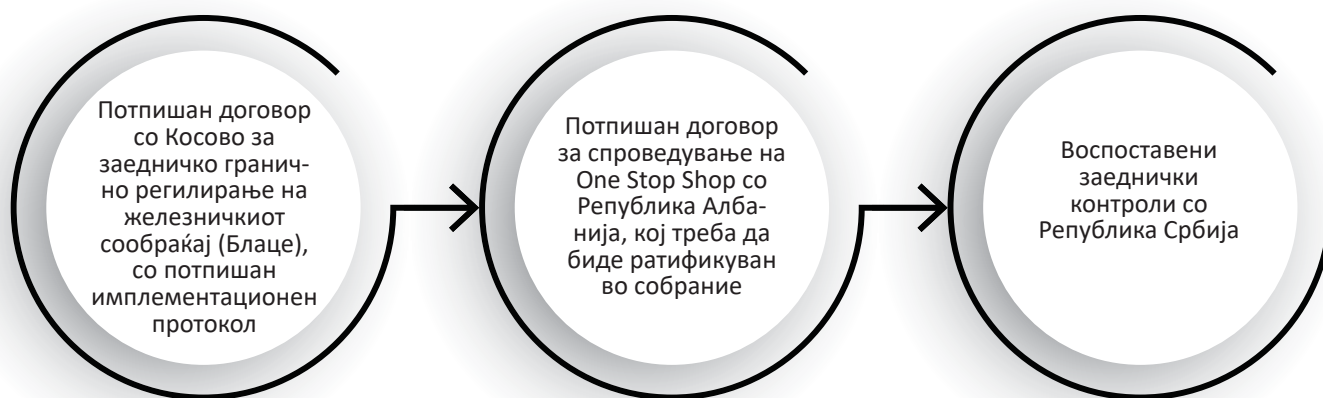
Во декември 2021 година е потпишан Договор и со Република Албанија. По ратификација на договорот, следува потпишување на протокол и процес на валидација на ОЕО програмата на Албанија. Завршена е валидацијата на ОЕО програмата на Република Северна Македонија и добиен е позитивен извештај од ЦЕФТА Тимот за валидација. Се очекува одлука за взаемно признавање на ОЕО програмите во ЦЕФТА Страните.

Изразен е интерес за потпишување на договор за взаемно признавање на ОЕО програмите со Народна Република Кина.

V.1.2. Зелени коридори

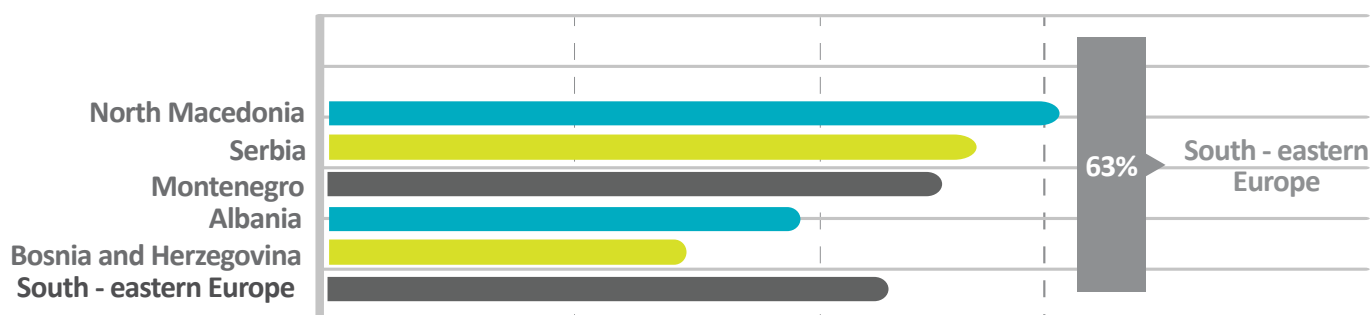
Примената на зелени коридори е проширена на сите гранични премини во регионот на ЦЕФТА (мај 2021). Покрената е иницијатива за зелени коридори со Грција и Италија.

V.1.3. Заеднички контроли (One Stop Shop)

Според Извештајот на Економската комисија за Европа на Обединетите Нации (UNECE), кој се однесува на 2021 година, Република Северна Македонија бележи прво место во регионот на Југоисточна Европа.

Регионот има достигнато 63% стапка на спроведување на општите и дигитални мерки за олеснување. Оценката е дадена врз основа на критериумите: транспарентност, формалности, институционално уредување, соработка, бесхартиена трговија, прекугранична бесхартиена трговија.

Source: UNECE, based on United Nations Global Survey on Digital and Sustainable Trade Facilitation, 2021

V.2. Е-ЦАРИНА

V.2.1. Систем за обработка на царински декларации и акцизни документи (СОЦДАД)

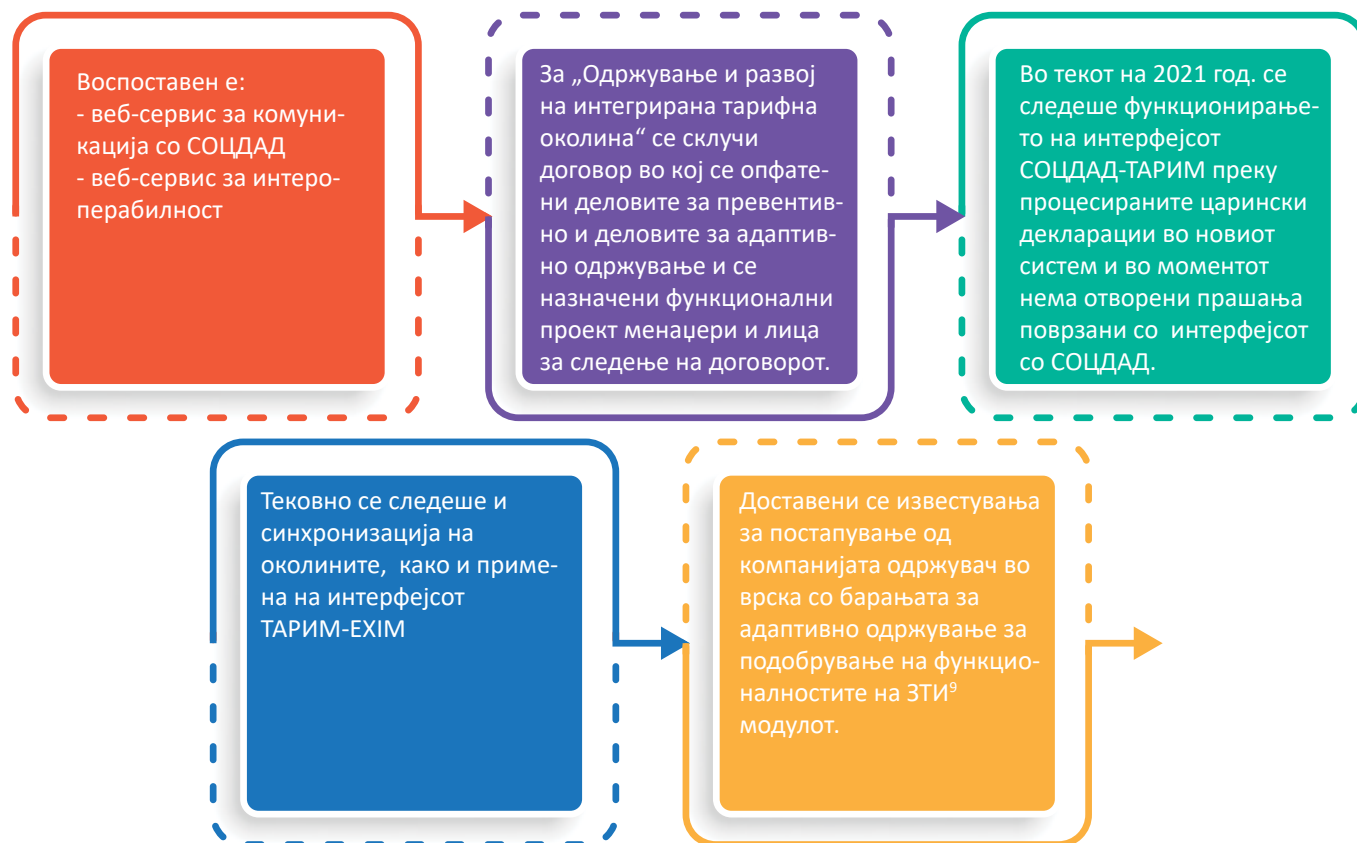
Во 2021 година преку СОЦДАД се обработени вкупно 602.976 декларации.

Број на царински документи по тип на декларација (рубрика 1а, рубрика 1б)

Извоз	Тип на декларации	2021
Извозни декларации-ЦИ граница	EXMKA ⁷	213.090
	EXMKZ ⁸	125.732
	Вкупно	338.822
Извозни декларации, ЦИ стоково царинење	EXMKA ⁷	158.346
	EXMKZ ⁸	104.665
	Вкупно	263.011
Извозни декларации, усни		1.143
	Вкупно	1.143

V.2.2. Интегрирана тарифна околина (ИТО)

ИТО системот е унапреден, со што адаптивните измени се поставени во продукциска околина.

⁷ Редовна царинска постапка

⁸ Поедноставена царинска постапка

⁹ ЗТИ – Задолжителна тарифна информација

V.2.3. Заеднички транзитен систем на ЕУ и ЕФТА земјите)

Електронската транзитна декларација со која е започната транзитна постапка во која било земја членка на Конвенцијата за заедничка транзитна постапка е прифатлива за сите земји членки на Конвенцијата.

V.3. ОБЕМ НА ИЗВРШЕНИ РАБОТИ

V.3.1. Едношалтерски систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки – EXIM

Преку Едношалтерскиот систем за дозволи за увоз, извоз и транзит на стоки – EXIM регистрираните економски оператори преку 12 (од 17 регистрирани) државни органи, директно вклучени во постапката на издавање на дозволите, можат да аплицираат за 60 различни видови увозни, извозни и транзитни дозволи.

Во 2021 година се продолжи со развојот на веб сервисите со кои ќе се овозможи поврзување и размена на податоци помеѓу EXIM и Системот за водење на регистар на оружјена Министерството за внатрешни работи.

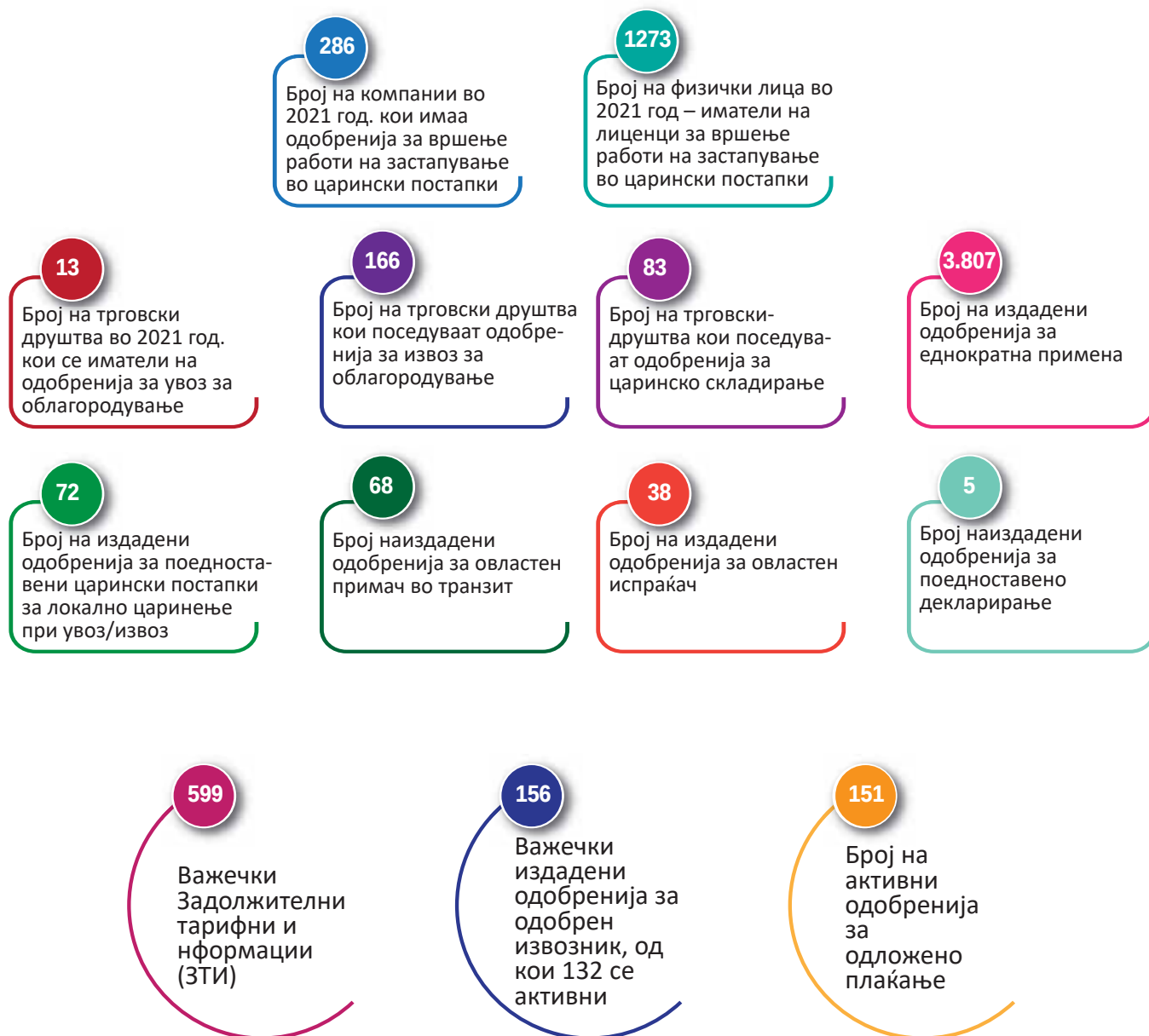
Паралелно, активно се работеше на поврзување на EXIM со Системот за интероперабилност преку кој ќе се одвива размената на податоци помеѓу системите надвете институции.

- На крајот од 2021 година имаше 7.674 регистрирани корисници.

- Во текот на 2021 година се издадени 114.127 дозволи.

V.3.2. Царински и акцизни одобренија и лиценци

60 Активни акцизни дозволи

2 Акцизни дозволи
за мали
дестилерии

5 Одобренија за
мали
производители
на пиво

7 Одобренија за
земјоделци - мали
производители на
жестоки пијалоци

На крајот на декември 2021 година вкупниот број на активни одобренија за повластен корисник по економски оператори изнесува 207.

VI. НАПЛАТЕНИ ВКУПНИ ПРИХОДИ

Во вкупно планираните приходи за 2022 година, ЦУРСМ во реализацијата треба да учествува со 43%, а во реализацијата на даночните приходи со околу 75%.

Системот за наплата е унапреден и е воведен нов модерен систем во функција, кој овозможува економските оператори своите обврски и уплати да ги гледаат директно во системот и доколку имаат заостанати или повеќе платени обврски, сами да имаат увид и да реагираат согласно законските прописи.

Планирано е и воведување на е-плаќање во системот EXIM.

 84.192.251,00 - Вкупен износ на наплатени приходи од страна на ЦУ по број на вработен

АНАЛИЗА НА НАПЛАТЕНИ ПРИХОДИ 2021 ГОДИНА

За цела 2021 година, Царинската управа вкупно наплати приходи при увоз и внатрешен промет во износ од **103.472,28** милиони денари.

2021 vs 2020

24,70%

Наплатените приходи во 2021 година се поголеми за **20.497,28** милиони денари или **24,70%** во однос на истиот период во 2020 година кога биле наплатени 82.975,00 милиони денари.

2021 vs 2019

12,81%

Наплатените приходи во 2021 година се поголеми за **11.747,63** милиони денари или **12,81%** во однос на истиот период во 2019 година кога биле наплатени 91.724,64 милиони денари.

VII. КОНТРОЛА И ПРИМЕНА НА ЗАКОНИТЕ

Во услови на постојани напредни промени во трговијата и современите економски текови, царинските служби мора да држат чекор во процесот на модернизирање и да имплементираат современи работни методи и техники. Се екипираат со алатки за ефикасно управување со ризиците и ги зајакнуваат законските прописи за поуспешно превентивно делување и строго санкционирање. Во 2021 година Царинската управа продолжи да ги унапредува системите за анализа на ризик, царинско разузнавање, контрола на трговски друштва, истрагите и работата на специјалните единици. Планирано е и воведување на е-плаќање во системот EXIM.

VII.1. ЦАРИНСКО РАЗУЗНАВАЊЕ

Во Одделението за разузнавање се прибираа сите видови на информации поврзани со царинското работење од сите можни извори како што се телефонската линија 197, open source (медиуми и социјални мрежи), информатори итн., по што се вршеше проверка и системирање на истите информации со отфрлање на неточните и непотребните, како и процесирање на оние од интерес. Се разменуваа оперативни информации со службите кои оперираат во области во кои Царината има надлежност, во регионот и странство. Посветено се работеше со воспоставен партнерски однос со меѓународните организации кои се занимаваат со царински активности, меѓу кои Светската царинска организација (СЦО), Регионалните разузнавачки канцеларии за врска (RILO), Европската канцеларија за борба против измама (OLAF), Центарот за спроведување на законот во Југоисточна Европа (SELEC), Канцеларијата на Обединетите нации за борба против дрога и криминал (UNODC) и други.

VII.2. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИЦИ

Анализата на ризик и еднообразна примена на царинските контроли се основни за ефикасна наплата на увозните давачки и сузбивање на незаконските активности. Систематски се користат расположливите информации за да се одреди колку често констатираните ризици можат да настанат и во кој обем би предизвикале последици.

Управувањето со ризици е важно за соодветно и рационално распоредување на ресурсите за максимално покривање на областите со детектиран ризик и успешно управување со царинските контроли.

Во 2021 година беа изготвени или ревидирани поголем број на критериуми на ризик, согласно добиените податоци и информации, како и согласно актуелните текови во меѓународната трговија и измените во регулативата, а со цел олеснување на трговијата со истовремено зголемување на сигурноста и безбедноста, односно таргетирање на пратки со повисок ризик.

VII.3. ЦАРИНСКА И ДРУГА КОНТРОЛА

VII.3.1. Царинска контрола на влез, излез, транзит и во внатрешноста

Царинска контрола опфаќа контрола на законитоста на влез, излез, транзит на стока и патници во царинското подрачје на Република Северна Македонија и контрола на декларирањето на видот и количината на стоката.

Со примена на системот за анализа на ризик, во 2021 година, во соработка со други државни институции надлежни за контрола на примената на законите, како и врз основа на непосредна проценка на царинските службеници, спроведената царинска контрола резултираше со 76 успешни наоди. Контролата се реализираше и со користење на разновидна опрема донирана од ЕУ и опрема донирана преку Програмата EXBS¹⁰ на Амбасада на САД во Скопје.

За споредба, во 2020 година царинска контрола резултираше со 81 успешен наод.

Спречување нелегална трговија со наркотички дроги, психотропни супстанции и прекурзори

Во 2021 година, во соработка со Министерството за внатрешни работи, во 6 случаи спречен е обид за шверц на дрога (249,3 килограми марихуана, 4.956 грама хероин и 20 кубни единици метадон), додека во истиот период во 2020 година имаше 1 случај на заплена на дрога (5 килограми хероин).

Во еден случај марихуана, спакувана во 519 пакувања, била пронајдена во предниот дел на приколката на товарно моторно возило со македонски регистарски таблички, натоварено со отпадна хартија, управуван од македонски државјанин.

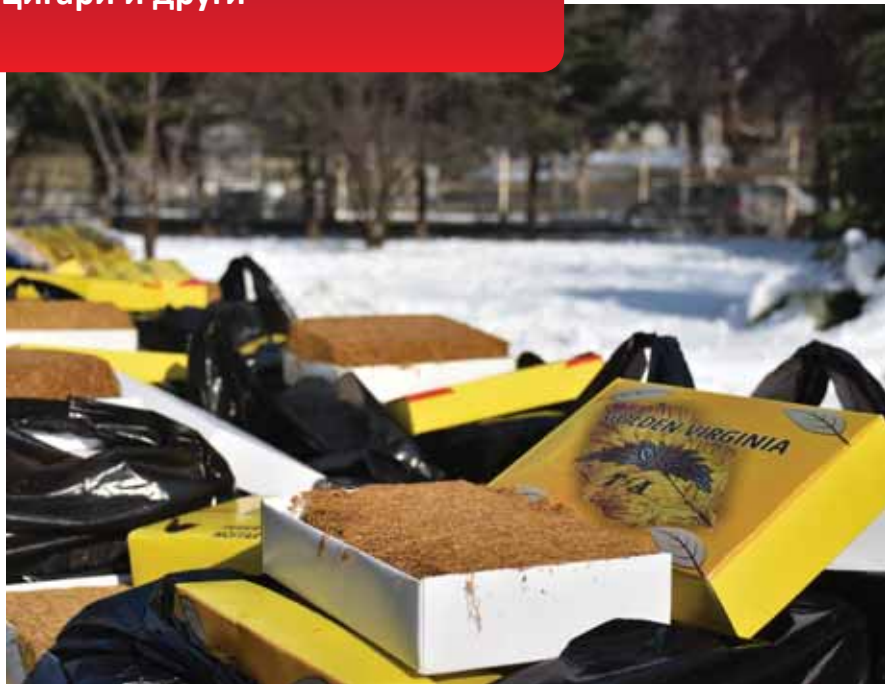

При контрола на товарно моторно возило со македонски регистарски ознаки управувано од македонски државјанин и пријавено за излез од државата на граничниот премин Дојран, мобилните тимови од Одделението за оперативни работи открија 7 црни најлонски ќеси во кои се наоѓале платнени торби со патенти во истите била пронајдена марихуана со тежина одоколу 139 килограми. Ќе сите со марихуана биле сокриени во предниот дел од приколката, покриени со вреќи со пелети. Пронајдената марихуана и возилото се привремено задржани.

Спречување нелегална трговија со цигари и други тутунски производи

Во 2021 година откриени се 11 обиди за нелегална трговија со цигари и други тутунски производи (реализирана е заплена на 12.014.760 парчиња цигари, 1.332 килограми сецкан тутун за пушење и 81 килограми тутун за наргиле).

При контрола на товарно моторно возило со албански регистарски ознаки што било управувано од албански државјанин, на граничниот премин Богородица, пронајдени се пакетчињата со тутун во внатрешноста на 2 перници сместени на креветот во кабината на возилото, како и во преградата за алат на приколката.

При контрола на грчки автомобил управуван од грчки државјанин, пријавен за влез во државата на граничниот премин Богородица, во картонска кутија сместена на задното седиште помеѓу куфери и предмети за лична употреба, биле пронајдени околу 7,5 килограми тутун за наргиле (37 кутии по 200 грама).

При контрола на куфер, сопственост на македонски државјанин кој имал намера да отпатува со лет од Скопје за Малме, царинските службеници откриле 12.960 парчиња непријавени цигари од марките „Marlboro“, „Davidoff“, „Chesterfield“ и „EVA Slims“, сите со македонски акцизни маркички.

Спречување на неовластено тргување со лекови и медицински помагала

Во 2021 година има вкупно 2 случаи на заплена на лекови (744 пакетчиња и 1.050 ќесички „Kamagra“).

При контрола на товарно моторно возило со скопски регистарски ознаки, натоварено со овошје и зеленчук и управувано од македонски државјанин, на граничниот премин Богородица, од страна на Одделението за оперативни работи во 14 кутии сместени во задниот дел на приколката биле пронајдени 744 пакетчиња разнелекови („Inderal“ 40mg таблети, „Lyo-Cortin“ 100mg ампули, „Xylocaine 2%“ 30ml маст, „Butavate Ointment“ 30g креми, „Depakine“ 200 mg таблети, „Vermax“ 100mg/5ml сируп, „Cytotec“ 200mg таблети, „Colchicina/Acardia“ 1 mg таблети-идр.).

При контрола на македонски автобус што сообраќал на редовна линија Германија-Струга и бил пријавен за влез во државата на граничниот премин Табановце автопат, во 3 пакети сместени во багажниот простор царински инспектори од Одделението за оперативни работи откриле 1.000 антигентестовиза Covid-19 („Hotgen“ тест).

Спречување нелегална трговија со прехранбени производи

Во 2021 година спречени се 5 случаи на шверц на прехранбени производи (20 килограми риба, 153 килограми суво овошје, 240 парчиња енергетски пијалоци, 2.760 килограми семе од пченка, 150 килограми кафе и 194 килограми маџун).

При контрола на автобус со скопски регистарски ознаки што бил управуван од македонски државјанин, на граничниот премин Деве Баир, од страна на Одделението за оперативни работи во тоалетот и во просторот за рачен багаж биле пронајдени 240 лименки со енергетски пијалок „Red Bull“ и 153 килограми суво овошје.

Спречување на нелегална трговија со облека, модни додатоци, текстилни производи и репроматеријали

Во 2021 година спречени се 12 обиди на шверц на 1.623 готови текстилни производи и модни додатоци.

При контрола на патничко моторно возило со македонски регистарски ознаки што било управувано од македонски државјанин, на граничниот премин Табановце Автопат, во багажникот и позади задното седиште на возилото биле пронајдени 67 машки јакни.

При контрола на македонско возило од влечна служба, на кое бил натоварен автомобил пријавен за транзитна постапка, при влез во државата на граничниот премин Кафасан, во багажникот и во внатрешноста на автомобилот биле пронајдени вакумирани ќеси со 106 парчиња женска и детска облека (фустани, блузи, бермуди, палта и панталони).

Спречување нелегална трговија со други видови стока

Во 2021 година се спречени 42 обиди на шверц на 8.979 парчиња разна стока.

На Меѓународниот аеродром „Скопје“, при контрола на патните торби на македонска државјанка која имала намера да отпатува со лет за Цирих, биле откриени 14 златни и 18 сребрени монети. При контрола на автобус со македонски регистарскиоз на кои што бил управуван од турски државјанин и пријавен за влез во државата на граничниот премин ДевеБаир, царинските инспектори од Одделението за оперативни работи во модифицирана фабрична празнина над задните тркала откриле 20 најлонски ќеси со златен накит со вкупна маса од 2.773 грама.

При контрола на куфер во сопственост на македонски државјанин со живеалиште во Франција, кој допатувал на Меѓународниот аеродром Скопје со лет од Париз, биле пронајдени непријавени 11 парчиња графички карти „VGA GIGABYTE RTX 3060 EAGLE OC 12G LHR“.

Спречување на нелегално изнесување девизи

Во 2021 година се спречени 5 обиди за нелегално изнесување на девизни средства (привремено се задржани 116.000 швајцарски франци, 9.338 евра и 47.500 британски фунти).

При личен претрес на турски државјанин кој управувајќи автобус со македонски регистарски ознаки се пријавил за излез од државата на граничниот премин Деве Баир, царинските инспектори од Одделението за оперативни работи во внатрешен џеб од неговите панталони откриле две пакувања со вкупно непријавени 100.000 швајцарски франци.

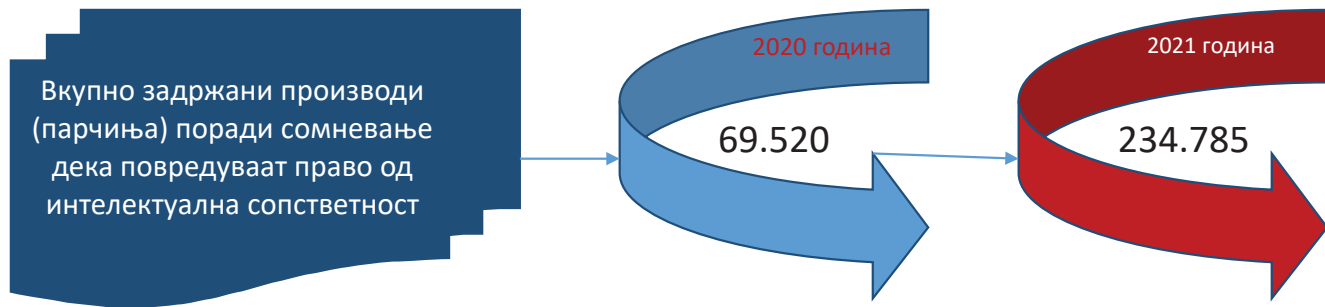
Спречување нелегална трговија со козметички производи

Во 2021 година спречен е 1 обид на шверц на 5.000 парчиња жилети.

Заштита на права од интелектуална сопственост

Во 2021 година во 26 акции привремено се задржани 235.270 парчиња и 1.500 килограми стока (1.500 килограми хартија) поради основано сомневање за повреда на права од интелектуална сопственост.

Беа поднесени и одобрени вкупно 63 барања за преземање на царински дејствија и вкупно 106 барања за продолжувања на рокот за преземање на царински дејствија за трговските марки. Беа евидентирани вкупно 26 случаи на сомневање на повреда на права од интелектуална сопственост. Привремено задржаната стока во овој период е прикажана во следната табела:

Во овој период покарактеристични се случаите на привремено задржаните запалки со учество од 48%, цигари со учество од 25%, обувки со учество од 11%, текстилни производи со учество од 9%, парфеми, дезодоранси и козметика со учество од 5% и играчки со учество од 3%. Во однос на потеклото на привремено задржаната стока по оваа основа, доминира Турција со околу 90%, НР Кина со околу 7% и Сингапур со околу 2%.

СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД НА ПРИВРЕМЕНО ЗАДРЖАНИ ПРЕДМЕТИ И СТАТИСТИЧКИ ПРЕГЛЕД НА ПОДНЕСУВАЊЕ И ПРОДОЛЖУВАЊЕ НА БАРАЊЕ ЗА ПРЕЗЕМАЊЕ НА ЦАРИНСКИ ДЕЈСТВИЈА

Број на одлуки за прифаќање на нови барања за преземање на царински дејствија	63
Број на одлуки за прифаќање на барања за продолжување на рокот за трговски марки	106
Кумулативен број на донесени одлуки	169
Вкупно евидентиран број на донесени случаи на сомневање на повреда на правата од интелектуална сопственост	26
Број на привремено задржани парчиња	235.270

Контрола на управувањето со странски возила и јавен превоз

Поради непочитување на прописите за управување со странски моторни возила во Република Северна Македонија изминатата 2021 година Царинската управа привремено задржа:

2021

52 патнички моторни возила (ПМВ)
18 моторцикли
5 мопеди
2 товарни моторни возила (ТМВ)
1 скутер
1 четирицикл
1 полуприколка

Во 2020 година Царинската управа привремено задржа:

2020

96 патнички моторни возила (ПМВ)
11 моторцикли

VII.3.2. Контрола при царинење на стока

Контрола при царинење на стока е контрола на соодветноста на царинските и други документи и стока за царинско постапување согласно регулативата. Оваа контрола се врши при увоз, извоз, транзит и привремен увозна правни лица и нивните управители, но се однесува и на физички лица, без оглед дали станува збор за резиденти или за нерезиденти.

Врз основа на непосредна царинска контрола при царинење на стока, во 2021 година во 40.510 случаи се откриени несоодветни документи и стока за царинење и за усогласеност со мерките на трговската политика, од кои има 37.812 случаи на невалидни, фалсификувани и други несоодветни документи и стока со цел прикажување пониска царинска вредност за пресметка на увозни давачки, 582 случаи на невалидни сертификати за преференцијално потекло на стоките со цел избегнување плаќање на увозни давачки, 293 случаи за несоодветно распоредување во тарифни ознаки за стока со помали увозни давачки, како и 1.823 случаи на презентирање на други видови несоодветни документи за стока заради избегнување на плаќање на увозни давачки и на мерките на трговската политика. Со откриените невалидни и фалсификувани царински и други документи увозниците се обиделе да избегнат плаќање на околу 1.242,5 милиони денари на име увозни давачки.

За споредба, во 2020 година во 26.621 случаи беа откриени несоодветни документи за стока за царинење и за усогласеност со мерките на трговската политика, со кои увозниците се обиделе да избегнат плаќање на околу 497.68 милиони денари на име увозни давачки.

Најголем број од невалидните и фалсификувани документи за царинска вредност се однесува на увоз на употребувани патнички моторни возила, употребувана стока, отпадно железо, рекламен материјал, обувки, делови за мебел, синтетичка метража, лекови, стоматолошки инструменти, леќи, фустани, овошје, зеленчук, прехранбени производи, поштенски пратки и др. Откриени се случаи на распоредувањето на стоките во несоодветни тарифни ознаки и се направени записници за потеклото на стоките.

VII.3.3. Пријавени девизи

Во 2021 година, на граничните премини во Република Северна Македонија, пријавени се вкупно парични средства во противвредност на 13.818.674 евра, сите на влез во Република Северна Македонија.

Од вкупно пријавените девизи 10.927.705 се евра, 1.788.270 се швајцарски франци, 1.157.107 се американски долари, 10.556.476 се македонски денари, 200.000 се шведски круни, 116.905 се канадски долари и 8.000 се британски фунти

Во однос на царинските испостави, најмногу девизни средства се пријавени на ЦИ Блаце (противвредност на 8.154.327 евра или 59.01%) и ЦИ Аеродром Скопје (противвредност на 3.795.375 евра или 27.47%)

Во 2021 година пријавени се за 128,25% повеќе девизи во однос на 2020 година.

VII.3.4. Царинска лабораторија

Во 2021 година, во Царинската лабораторија за анализа се примени 151 мостра. Најголем дел од мострите се однесуваат на производи од нафта и нафтени деривати, производи од прехранбената индустрија и производи од хемиската индустрија.

Притоа, од вкупно примените 151 мостра во 2021 година, како и од мострите примени во претходните месеци, а кои се завршени во периодот јануари-декември, во 36 случаи е констатирано дека стоката била распоредена во несоодветна тарифна ознака, во 3 случаи на екстра лесно гориво е утврдено дека има помалку обележувач од пропишаното, а во 1 случај во соработка со Државниот пазарен инспекторат е утврдено дека квалитетот на мазут не е соодветен на стандардот за масла за горење. Кај сите случаи се извршени лабораториски анализи.

Несоодветното тарифно распоредување имало за цел распоредување во тарифна ознака со пониска или повисока царинска стапка или стапка на ДДВ, поради што е наложена дополнителна наплата на околу 0,82 милиони денари јавни давачки.

Во 2020 година беа примени 138 моистри за анализа. Во 22 случаи имаше несоодветно тарифно распоредување, при што беше наложена дополнителна наплата на јавни давачки во износ од околу 0,46 милиони денари.

VII.3.5. Резултати од постцаринска контрола

Постцаринската контрола опфаќа контрола кај трговските друштва по спроведено царинење, како и надзор на иматели на одобренија за царински постапки со економски ефект, одобренија за поедноставени царински постапки, акцизни дозволи и др.

Во 2021 година ОКТД при 100 контроли на трговски друштва, на податоците за увоз, извоз, поедноставени постапки, одобрени извозник, увоз за облагородување, царинско складирање и царинско застапување, како и по основа на претходно започнати контроли, откри 31 случај на обиди за избегнување плаќање на увозни давачки во вкупен износ од околу 31,14 милиони денари и 3 случаи на непридржување кон царинските прописи.

Обидите за избегнување царински и други давачки се однесуваат на пуштање на стока во слободен промет без истата да е увозно оцаринета, непријавени транспортни трошоци, трошоци за продолжување на гарантен рок, надоместоци за лиценци, неправилно тарифно распоредување и др.

При извршени 5 контроли на корисници на ТНГ како погонско гориво не беа откриени биди забарање на повратна акциза во поголем износ од законски пропишаниот. При извршени 46 контроли на иматели на акцизни дозволи или одобренија и на трговци на големо и мало со минерални масла, како и по основа на завршување на претходни контроли беа откриени 23 случаи на помалку платена акциза во износ од околу 371,03 милиони денари и беа утврдени 4 акцизни прекршоци.

При извршени 137 контроли на иматели на акцизни дозволи или одобренија и на трговци на големо и мало со минерални масла, како и по основа на завршување на претходни контроли, откриени се 53 случаи на помалку платена акциза во износ од околу 331,61 милиони денари и утврдени се 14 акцизни прекршоци.

Во 2020 година, при извршени 111 контрола на трговски друштва, на податоците за увоз, поедноставени постапки, одобрен извозник, увоз за облагородување, царинско складирање и царинско застапување, како и по основа на претходно започнати контроли, ОКТД откри 31 случај на обиди за избегнување плаќање на увозни давачки во вкупен износ од околу 27,12 милиони денари и 8 случаи на непридржување кон царинските прописи.

При извршени 46 контроли на корисници на ТНГ како погонско гориво или корисници на обележени минерални масла откриени се 4 обиди за барање на повратна акциза во поголеми износ од законски пропишаниот.

Обидите за избегнување на увозни давачки се однесуваа на пуштање на стоково слободен промет без истата да е увозно оцаринета, непријавени транспортни трошоци, трошоци за продолжување гарантен рок, надоместоци за лиценци, неправилно тарифно распоредување и др.

VII.3.6. Преземени правни мерки за откриените неправилности

Покрај непосредно наложување (со записник) на плаќање на поголеми износи на увозни давачки и одземањето на царински и акцизни одобренја, за утврдените неправилности Царинската управа донесува управни решенија за дополнителна наплата на увозни и акцизни давачки и поднесува прекршочни и кривични пријави.

VII.3.7. Решенија за дополнителна наплата на увозни и акцизни давачки

Во 2021 година Царинската управа на име **дополнителна наплата на увозни давачки и ДДВ** донесе 1.520 решенија во вкупен износ од околу 661,10 милиони денари, од кои:

- 212 решенија за дополнителна наплата во вкупен износ од околу 71,29 милиони денари поради несоодветно распоредување на стоката во тарифна ознака со пониски (или нула) стапки на увозни давачки;
- 253 решенија за дополнителна наплата на вкупен износ од околу 12,95 милиони денари поради невалидни докази за преференцијално потекло на стоката, врз основа на проверка во царинските служби на извозникот;
- 375 решенија за дополнителна наплата на вкупен износ од околу 46,76 милиони денари по други основи;
- и
- 680 решенија за дополнителна наплата на вкупен износ од 530,10 милиони денари поради непочитување на акцизната регулатива.

За споредба, во 2020 година Царинската управа на име дополнителна наплата на увозни давачки и ДДВ донесе 1.680 решенија во вкупен износ од околу 435,10 милиони денари.

VII.3.8. Кривични пријави

VII.3.8. Кривични пријави

2020

591 прекршочна пријава, од кои 553 за царински прекршоци, 73 а девизни прекршоци и 51 за акцизни прекршоци. Од вкупно поднесените пријави 194 се однесуваат на физички лица и 397 на правни лица

2020

689 прекршочни предмети и притоа на сторителите им беше изречена глоба во износ од околу 10,1 милиони денари

2020

2.323 мандатни казни против 499 физички лица, 912 одговорни лица во правни лица и 912 правни лица, при што на сторителите им се изречени казни во висина од околу 13,97 милиони денари

2021

358 прекршочни пријави, од кои 342 за царински прекршоци, 11 за девизни прекршоци, 1 за повреда на права од интелектуална сопственост и 4 за акцизни прекршоци. Од вкупно поднесените пријави 242 се однесуваат на физички лица и 116 на правни лица

2021

748 прекршочни предмети и притоа на сторителите им е изречена глоба во износ од околу 5,6 милиони денари. Во 210 предмети покрај глобата изречена е и посебна мерка одземање на стоката предмет на прекршокот, а во 8 предмети за сторен девизен прекршок изречена е мерка одземање на непријавените девизни средства, кои во денарска против вредност изнесуваат околу 7,2 милиони денари

2021

1.682 мандатни казни¹² против 484 физички лица, 1.198 одговорни лица во правни лица и 1.198 правни лица, при што на сторителите им се изречени казни во висина од околу 34,24 милиони денари

VII.4. УЧЕСТВО ВО МЕЃУНАРОДНИ АКТИВНОСТИ

Во 2021 година Царинската управа зеде учество во:

- **Меѓународниот проект „Global Shield“**, фокусиран на следење на увоз и извоз на хемикалии и други производи што може да се користат за изработка на експлозивни направи (Проектот е континуиран и во него учествуваат сите членки на Светската царинска организација);
- **Меѓународниот проект „OPFA WASTE“¹³**, подржан од Еуропол и фокусиран на управување и трговија со отпад;
- **Меѓународниот проект „UNITE“**, за борба против криминалот врз животната средина;
- **Операциите „OpsonX“ и „Opson XI“**, организирани од Интерпол и Еуропол, за спречување на криумчарењето и измамите во трговијата со прехранбени производи и пијалоци, трговијата со фалсификувани прехранбени производи и пијалоци, трговијата со субстандардни прехранбени производи и пијалоци, економски мотивирана замена или додавање на супстанции во производот (ЕМА), безбедност на храна и пијалоци и нелегално движење на добиток, семиња и агрохемиски производи;

¹² Со донесување на новиот Закон за прекршоците („Сл. весник на РСМ“ бр. 96/19) и измените имплементирани во царинското законодавство („Сл. весник на РСМ“ бр. 110/21) повеќе не се издаваат мандатни платни налози, туку исклучиво прекршочни платни налози.

¹³ OPFA WASTE – Operational Facility Fighting Illicit Waste Trafficking (Оперативна канцеларија за борба против недозволена трговија со отпад)

- **Заедничката полициско-царинска операција „Lake 2021“**, организирана и координирана од Еуропол, а фокусирана на борбата против нелегалната трговија со бебиња на Европски јагули („European eels“ – научно име „*Anguilla anguilla*“, исто така познати како стаклени јагули – „glass eels“), заштитени со Додаток II од Конвенцијата за меѓународна трговија со загрозени видови¹⁴;
- **Меѓународната операција „Goals“**, организирана од RILO AP (Region Intelligence Liaison Office for Asia and the Pacific) и со поддршка на СЦО, фокусирана на борба против нелегалната трговија со синтетички дроги, преку сите видови на транспорт;
- **Меѓународната операција „Stop II“**, организирана и координирана од СЦО, а фокусирана на фалсификувани, нелегални и супстандардни лекови против COVID-19, како и медицински материјали и вакцини поврзани со борбата против пандемијата COVID-19, кои може да претставуваат закана за здравјето и безбедноста на потрошувачите;
- **Меѓународната операција „Waste Trafficking“**, организирана од Еуропол, за спречување на илегалната трговија со сите видови на отпад и загадување на животната средина во земјите од Балканскиот Полуостров;
- **Меѓународната операција фокусирана на спречување на илегалната трговија со F-гасови**, иницирана од Холандија во рамките на „EMPACT¹⁵ Envicrime¹⁶ OA1.2“, а организирана и координирана од Еуропол;
- **Меѓународната царинско-полициска операција „Pandora VI“**, фокусирана на нелегална трговија со културни добра и организирана во рамки на „EU EMPACT“ иницијативата;
- **Меѓународната операција „Armstrong VIII“**, организирана од Австрија во соработка со Еуропол, за борба против нелегалната трговија со оружје, делови за оружје и муниција, во поштенски пратки и брзи пратки;
- **Меѓународната заедничка полициско-царинска акција „Joint Action Day South East Europe 2021(JAD South East Europe 2021)“**, организирана во рамки на „EMPACT FIREARMS“¹⁷ проектот, координирана од Шпанија и во соработка со Еуропол, а насочена против недозволената трговија со огнено оружје и муниција, недозволената трговија со дрога и илегалната мигра-
- **Меѓународната операција „Ludus II“**, организирана и координирана од Еуропол со поддршка на ОЛАФ и Светската царинска организација и ко-лидерство на Шпанија и Романија, фокусирана на фалсификувани играчки, училишен прибор (детски ранци, ташни и несесери, тетратки, моливи, пенкала и слично), детски велосипеди, трицикли, тротинети, колички со акумулатори и слично, разна опрема за игри на отворено, разни игри за на маса, батерии за играчки, како и делови за играчки и игри (како на пример џојстици и др.).

Во 2021 година Царинската управа внесе во CEN¹⁸ базата податоци за 64 заплени, во „ZKABalkan Info“¹⁹ податоци за 1 заплена и достави 45 информации за заплена стока до SELEC Центарот²⁰.

¹⁴ Convention on the International Trade in Endangered Species - CITES (Appendix II)

¹⁵ EMPACT – European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats (Европска мултидисциплинарна платформа против криминалните закани)

¹⁶ ENVICRIME – Environmental Crime (Еколошки криминал)

¹⁷ Firearms (Огнено оружје)

¹⁸ CEN – Customs Enforcement Network (Царинска мрежа на податоци за спречување на криминалот)

¹⁹ Balkan Route Data Collection and Dissemination System (Balkan Info) – Систем за собирање и дистрибуција на податоци за Балканската рута (Балкан Инфо), координиран од Германската служба за царински криминал (ZKA)

²⁰ SELEC - Southeast European Law Enforcement Center (Центар за спроведување на законот во Југоисточна Европа)

VIII. ТРАНСПАРЕНТНОСТ И СОРАБОТКА ВО ОБЛАСТА НА ЦАРИНАТА

VIII.1. ОДНОСИ СО ЈАВНОСТА

Транспарентноста на една институција е клучна при воспоставувањето на добри односи со сите целни групи и градење на поволен публицитет, добар институционален имиџ и спречување или решавање на несакани појави. Во таа насока, во 2021 година редовно се објавуваа соопштенија за активностите на Царинската управа, воведените новитети во царинското работење, како и за откриена непријавена и фалсификувана стока и царински измами.

VIII.1.1. Позначајни настани

18-ти Јануари 2021 година – започната постапка за меѓународна валидација и акредитацијана Програмата за Овластен економски оператор во рамки на ЦЕФТА

Во декември 2021 година потпишан е Протокол помеѓу Министерството за финансии – Царинска управа на Република Северна Македонија и Министерството за финансии – Царинска управа на Република Србија за спроведување на Спогодба помеѓу Владата на Република Северна Македонија и Владата на Република Србија за взаемно признавање на одобренијата за овластен економски оператор – безбедност и сигурност (ОЕОС).

26-ти Јануари - Меѓународен ден на Царината

Меѓународниот ден на Царината беше одбележан под слоганот „Царината – потпора за опоравување, обнова и отпорност за одржлив синџир на снабдување“.

Беше доделени пофалници од Светската царинска организација на компании за посебна деловна соработка и на царински службеници за посебни остварени резултати во работењето.

4-ти Март, организиран настан „Жените во Царината“

Организирањето на настанот беше поттикнато од Стратегијата на Владата на Република Северна Македонија за родова еднаквост, а во пресрет на 8-ми Март – Меѓународниот ден на жената.

Беше упатена порака – охрабрување до сите вработени, а особено жените, да делуваат проактивно на секое поле и заеднички, доследно и професионално да ја остваруваат мисијата на Царинската управа.

14-ти Април 2021 година- одбележани 29 години од основањето на Царинската управа

По повод празнувањето беа доделени плакети и пофалници на вработени во Царинската управа и надворешни соработници.

Беше организирана хуманитарната акција посветена на „Родителска куќа“, каде се сместени родителите чии деца се пациенти и примаат терапија на Хемато-онколошкото Одделение на Универзитетската клиника за детски болести.

138-ми состанок на Советот за царинска соработка на Светската царинска организација

На состанокот беше презентиран и усвоен извештајот за работата на СЦО и најзначајните постигнувања во изминатиот период – Акционен план за КОВИД-19, усвојување на измените на Хармонизираниот систем што почнаа да се применуваат од 01.01.2022 година. Беа усвоени новиот пакет на СЦО за Е-трговија што на земјите членки треба да им обезбеди подобри услови за примена на прекуграничната е-трговија и новиот пакет SAFE – за сигурност и олеснување на меѓународната трговија.

15-ти Јули – Централен настан на граничниот премин Кафасан-Кафтани на Проектот за заеднички контроли поддржан од „EDGE-USAID“

Проектот „Зајакнување на ефикасноста на заедничките контроли на гранични отпремин Кафасан-Кафтани помеѓу Република Северна Македонија и Република Албанија, со цел олеснување на трговијата и транспортот, прекугранична соработка и инвестиции“ е реализиран прекугрант одобрен од Програмата на УСАИД за економски развој, управување и раст на претпријатијата.

Царинската управа меѓу трите институции со најголем напредок и високо ниво на подготвеност во Извештајот на Европската комисија

Потврден е постигнатиот добар напредок во континуираната консолидација, примена и надградба на ИТ системите во Царинската управа. Нотиран е напредокот во имплементацијата и промоцијата на концептот Овластен економски оператор (ОЕО), како и целосната функционалност и оперативна примена на бесхартено работење преку Електронскиот систем за обработка на царинските декларации и акцизни документи – СОЦДАД. Воспоставени се зелени коридори на клучниот граничен премин со ЦЕФТА земјите, обезбедувајќи непречен проток на стоки од појавувањето на кризата предизвикана од COVID - 19

ПОТПИШАНИ ИЗМЕНИ НА КОЛЕКТИВНИОТ ДОГОВОР

Директорката Славица Кутиров, Претседателот на Синдикатот УПОЗ, Пецо Грујовски, Претседателот на Синдикалната организација УПОЗ при Царинската управа, Тони Апостоловски, како и Самостојниот Синдикат на Царинската управа го потпишаа колективниот договор кој ги опфаќа измените во систематизацијата. Ваквите измени и дополнувања во колективниот договор, особено во делот на систематизацијата ќе допринесат за подобра функционалноста на работата во Царинската управа.

26 Октомври – завршна работилница за финалниот Блупринт документ за изработка на новиот Национален едношалтерски систем (NSW)

Со имплементацијата на новиот Национален едношалтерски систем, Република Северна Македонија треба да воспостави нов иновативен концепт за олеснување на трговијата, обезбедувајќи нови услуги за економските оператори и поефикасни контроли, применувајќи ги најсовремените технолошки достигнувања во дигиталната трговија.

Целосната реализација на проектот и пуштањето во примена на Новиот едношалтерски систем се планира во 2024.

16 Декември – учество на 18-тиот состанок на Поткомитетот за трговија, индустрија, царина и оданочување

Преку концизен приказ претставниците на Европската Комисија беа информирани за напредокот остварен во реформите во периодот помеѓу двата Поткомитети. Исто така беа информирани за сегашните и идни активности кои ќе се преземаат со цел понатамошна хармонизација на законодавството и институционално зајакнување на Царинската управа. Се преземаат и мерки за справување со COVID 19 кризата, но и активности во рамки на иницијативата Отворен Балкан. Европската Комисија ги презентираше и новините во е-трговијата на ниво на Унијата.

VIII.1.2. Меѓународна соработка

Делегација на Европска унија во Скопје

Делегацијата на Европската унија ја поддржува реализацијата на стратешката цел на Владата на Република Северна Македонија и Царинската управа за ЕУ интеграција. Се финансираат проекти за надградба на капацитетите на знаења, опрема за подобрување на техничкиот капацитет, над градба и имплементација на нови ИТ системи и подобрување на инфраструктурата на граничните премини.

Светска царинска организација

Високи претставници на Царинската управа зедоа учество на 138-от состанок на Советот за царинска соработка на Светската царинска организација (СЦО), одржан од 24-26 јуни 2021 година. СЦО е глобален меѓународен признат центар на царинска експертиза и има водечка улога во развојот, промовирањето и спроведувањето на современи царински системи и процедури. На состанокот беше презентирани усвоен извештајот за работата на СЦО и најзначајните постигнувања во изминатиот период – Акциониот план за КОВИД-19, усвојување на измените на Хармонизираниот систем што почнаа да се применуваат од 01.01.2022 година. Беа усвоени новиот пакет на СЦО за Е-трговија што на земјите членки треба да им обезбеди подобри услови за примена на прекуграничната е-трговија и новиот пакет SAFE – за сигурност и олеснување на меѓународната трговија. Истотака, беа разгледани точки што се однесуваат на Хармонизираниот систем, одделни технички царински прашања кои се од суштинска важност за Царината како што се градење на капацитети, тарифно распоредување и трговија, усогласување и олеснување.

Соработка преку мрежите на царинските аташеа

Изминатата година интересот за взаемна соработка е потврден при средбите и конкретните активности со царинските аташеа на Република Франција, Сојузна Република Германија и Обединетото Кралство.

Презентирани се приоритетните потреби за техничка помош и поддршка во стручното оспособување, особено за цели на воведување на нови современи методи на спроведување на контрола и разоткривање на нелегални операции.

Успешно се финализирали постапките поврзани со тековни случаи на истражување и гонење на кршење на царинските прописи.

Поддршката на британската Царина беше конкретизирана со активности за борба против корупцијата и сивата економија, како и сузбивањето на недозволив проток настоки, нелегална трговија со дроги и други опојни супстанции и други облици на криумчарење.

Билатерална соработка со странски царински служби

При работна посета на Царинската управа на Република Хрватска (23 септември 2021 година), потврден беше заедничкиот интерес за размена на искуства од областа на примена на законодавството на Европската унија (во делот на царинските прописи и акцизни давачки).

Искуствата кои Царината на Хрватска како стратешки партнер и близок соработник ги споделува од областа на воведувањето на систем за следење на акцизни производи е од особено значење за подигнување на стандардите за царинското работење во Република Северна Македонија.

На регионална средба со Вернер Тури, регионален директор на Царината во Република Австрија и водач на Твининг проектот финансиран од ИПА 2 „Подобрување на наплатата на приходите и даночните и царинските прописи“ (корисници Министерство за финансии, Управа за јавни приходи и Царинска управа), беа потврдени придобивките од заедничката соработка.

Придобивките се евидентни во подобрување и усогласување на националното даночно и царинско законодавство со законодавството на ЕУ, како и примена на најдобрите практики, подобрување на економската анализа и предвидување и моделирање на приходите, што придонесува за подобрување на оперативните и административните капацитети на клучните институции во системот.

На неформален состанок со делегација на Царинска управа на Република Косово (28 септември 2021 година) се дискутираше за започнување на заедничките контроли во царинските постапки во железничкиот сообраќај на граничниот премин Хании Елезит, согласно неодамна склучениот билатерален договор. Покрај тоа, беа разменети идеи за воспоставување на заеднички контроли и во патниот сообраќај на граничниот премин Блаце-Хании Елезит.

Во насока на продолжување на добрата соработка помеѓу Царинската управа на Република Северна Македонија и Царината на Кореа, се одржа виртуелен состанок за отпочнување на Проект кој ќе го поддржи градењето на капацитетите на Царинската управа.

Овој проект е особено значаен во делот на е-трговијата и воедно ќе придонесе за воспоставување на баланс помеѓу олеснета и забрзана испорака на пратките и зголемена на плата на буџетските приходи од овој вид на трговија. Проектот ќе се

имплементира во текот на 2022-2023 година и значаен бенефит од него ќе имаат малите и средни претпријатија преку поширок пристап до странските пазари со намалување на влезните бариери и намалување на оперативните трошоци. Во тек е изработка на физибилити студија за потребите на Проектот, а во насока на модернизација на Царината.

VIII.1.3. Меѓуинституционална соработка

03.02.2021

Соработка со Јавното обвинителство – договорено е интензивирање на соработката помеѓу Јавното обвинителство и Царинската управа преку воспоставување на заедничка линија за борба против корупцијата и взаемна решеност за подобрување на ефикасноста на системот во борбата против криминалот.

08.02.2021

Царинската управа и Државната комисија за спречување на корупција договорија поефикасно антикорупциско делување.

15.02.2021

Борбата против организиран финансиски криминал – заедничка цел на Царинска управа и Управата за финансиска полиција.

03.03.2021

Министерство за транспорт и врски – договорена соработка околу подобра функционалност на граничните премини.

24.03.2021

Заедничка борба против корупцијата - одржана работна средба на вице-премиерот Николовски на Граничниот премин Табановце одржа работна средба со Горан Сугарески, директор на Царинската управа и Вирџинија Абајо-Маркез, раководител на проектната канцеларија на Обединетите нации за дрога и криминал во Белград и регионален советник за борба против корупција и поврат на имот за Западен Балкан.

09.08.2021

Состанок со Управа за јавни приходи

Договорено е да се спроведуваат паралелни проекти кои ќе овозможат поефективна размена на податоци, што ќе помогне при контрола на царинските декларации од страна на Царинската управа и контрола на даночните пријави во УЈП. Со ова ќе се овозможи подобро планирање на јавните приходи и подобро управување со ризикот од неплатени јавни давачки за чие прибирање се надлежни овие две институции.

10.09.2021

Соработка со Министерството за внатрешни работи – Со Министерството за внатрешни работи беа договорени заедничките активности и начинот на соработка, соработката на граничните премини и долж граничната линија, контролата на прекуграничниот сообраќај, контролата со едно застанување, како и соработката за спречување и борба против криминални активности и прекршоци

16.09.2021**Работна средба со Вице-премиерот за економски прашања Фатмир Битиќи**

Размена на информации во врска со реализацијата на проектот за развој и имплементација на NSW, на кој Царинската управа е носител и координатор, а Кабинетот на Заменик на Претседателот на Владата на Република Северна Македонија задолжен за економски прашања, координација со економските ресори и инвестиции г.Битиќи е претседавач на Управувачкиот комитет за имплементација на проектот.

21.09.2021**Интензивирана соработката со Државниот пазарен инспекторат**

Царинската управа и инспекциите работат заедно и на граничните премини и во внатрешните царински испостави. Со Државниот пазарен инспекторат се договорени активности за зголемување на ефективностa и координацијата, со посебен фокус на сериозноста на проблемот и обемот на штетите што го предизвикува нелегалната трговија со тутун и тутунски производи.

На посебни работни средби беа разгледани практичните аспекти за размена на податоци и информации за ефикасни контроли, како и протоколот за соработка при вршење на заеднички контроли при увоз на масло за горење – мазут. Ефикасната размена на податоци и информации, заедно со протоколот за соработка, се резултат на заложбите на Владата на Република Северна Македонија за зголемена контрола на квалитетот на нафтените деривати кои се увезуваат и користат на територијата на државата, а во интерес на заштитата на здравјето на граѓаните и заштитата на животната средина.

26.10.2021**Завршна работилница на која се презентира финалниот BLUEPRINT документ врз основа на кој во наредниот период ќе се изработи NSW**

10.11.2021**Царинска управа и А.Д. Пошта со прилагодувања кон развојот и дигитализација на е-трговијата**

Главна тема на дискусија беше понатамошната дигитализација и усогласување на електронските системи за размена на информации поврзани со пратките кои пристигаат преку Македонски пошти, како носители на поштенски услуги.

03.12.2021**РАБОТЕН СОСТАНОК СО ВИСОКА ДЕЛЕГАЦИЈА НА СТЕЈТ ДЕПАРТМЕНТ**

Претставници на Царинска управа, предводени од директорката г-ѓа Славица Кутиров и заменик директорот г. Муарем Хасани, остварија работен состанок со висока делегација од Стејт Депармент на Соединетите американски држави – Биро за борба против тероризам, како и претставници од Амбасадата на САД во Скопје.

08.12.2021

„Внеси боја во сивата
економија“

Кампања на Министерство за
Финансии во соработка
со UNDP

28.12.2021**Соработка со Министерството за финансии**

Сите активности на унапредување и модернизирање на работата на Царинската управа се поддржувани од Министерството за финансии. Останува заложбата за понатамошна успешна соработка во насока на поедноставување на царинските постапки, зголемување на конкурентноста на домашната економија и намалување на трошоците на економските оператори.

VIII.1.4. Соработка со деловната заедница

Советодавно тело

На редовните состаноци на Советодавното тело при Царинската управа, разгледувани се актуелни прашања од областа на царинското работење и барања на деловната заедница.

Сојузот на стопански комори даде предлози за одредени измени на Царинскиот закон кои беа разгледани во конструктивна дебата.

Нови активности договорени со стопанските комори

Со Договор за соработка помеѓу Стопанска комора на Северна Македонија и Царинска управа (склучен во декември 2021 година) е уредена соработка и спроведување на обуки од областа на царинското работење, за едукација на економските оператори. Обуките ќе се реализираат според договорен План за обуки, со анагажирање на стручни лица од Царинската управа.

Со новиот подготвен Деловник за работа на Советодавното тело се обезбедува подобра меѓусебна координација со цел да се олесни протокот на трговијата и да се избегне удвојување на работата.

Успешната соработка со Стопанската комора на Северна Македонија и Царинската управа беше потенцирана и на прес конференција што се одржа во декември 2021 година во просториите на Стопанската комора, на која присуствуваа претседателот на Комората г. Бранко Азески, министерот за финансии г. Фатмир Бесими, директорката на Царинската управа г-ѓа Славица Кутиров и извршниот директор на Комората г. Антони Пешев.

СОВЕТУВАЊА ЗА КОМПАНИИТЕ

Се одржа „Отворен ден со Царинска управа на РСМ“ (на 19 октомври 2021 година) во организација на Сојузот на стопански комори, на кој високи претставници од Царинската управа преку видео врска одговараа на прашањата од фирмите членки на Сојузот, што беше и цел на настанот – преку отворена дискусија да се дојде до полесно надминување на предизвиците на компаниите во остварувањето на своите деловни активности.

VII.1.5. Други иницијативи (на национално и меѓународно ниво)

На 4 февруари 2021 година, на средба со претставници на Канцеларијата на Обединетите нации за дрога и криминал (UNODC) беа договорени активностите и обврските што произлегуваат од формирањето на национална аеродромска меѓу агенциска група на меѓународниот Аеродром „Скопје“.

Во октомври 2021 година одржана беше уште една средба за да се прецизираат завршните активности кои произлегуваат од проектот. На состанокот беше потенцирано дека од особено значење за Царинската управа е континуираната поддршка од UNODC преку координирани активности за јакнење на капацитетите во спречување на меѓународниот криминал и тероризам.

Состанок со претставници од канцеларијата на обединетите нации UNODC

Средба со цел договарање на завршните активности за отворање на меѓуинституционална канцеларија AIRCOP

Успешната соработка преку Програмата за контрола на извозот и гранична безбедност (EXBS) при Амбасадата на САД продолжува

Во октомври 2021 година Програмата за контрола на извозот и граничната безбедност (EXBS) при Амбасадата на САД, на Царинската управа ѝ додели опрема за осовременување и подобрување на процесот на обуки. Опремата беше предадена на Славица Кутиров, директор на Царинската управа од страна на Мери Стиклс, регионален советник за EXBS за регионот на Западен Балкан и соработниците.

Во изминативе години, преку Програмата EXBS се реализирани бројни обуки (136 настани) и повеќе донации на опрема од страна на Амбасадата на САД. За Царинската управа е обезбедена оперативна опрема која се користи во секојдневното работење на царинските службеници, како поддршка на севкупното царинско работење и исполнување на обврските и заложбите на Царинската управа.

Со новиот подготвен Деловник за работа на Советодавното тело се обезбедува подобра меѓусебна координација со цел да се олесни протокот на трговијата и да се избегне удвојување на работата.

Шести неформален регионален состанок на директорите на царинските управи од Западен Балкан

На шестата неформална средба на директори и високи службеници од царинските служби од Западен Балкан (одржана во Тирана, Албанија на 30 јуни 2021 година) беа потврдени задничките заложби за зајакнување на довербата помеѓу царинските администрации и помеѓу граничните инспекциски органи за подобрување на соработката и поголема размена на информации и идеи.

Учество на Царинската управа во иницијативата „Отворен Балкан“

М-р Славица Кутиров, директор на Царинска управа учествуваше на состанокот организиран во рамките на иницијативата „Отворен Балкан“, на 9 ноември 2021 година. Состанокот го предводеа Никола Димитров, заменик претседател на Владата на Република Северна Македонија задолжен за европски прашања, Александар Вучиќ, претседател на Република Србија и Еди Рама, премиер на Владата на Република Албанија. Присуствуваа и претставници на стопанските комори, ресорните министерства за финансии, економија и земјоделство, како и претставници однационалните агенции за безбедност на храната и царинските и даночните управи од трите земји. Состанокот беше со цел да се утврдат проблематичните точки за олеснување на трговијата, со посебен фокус на увозот, извозот и транзитот и практичните начини за нивно надминување, како чекори што треба да се преземат до следниот лидерски состанок во Тирана.

Во декември 2021 година преку видео конференциска врска се одржа уште еден координативен состанок во рамки на иницијативата Отворен Балкан на кој присуствуваа министри, директорите на царинските управи, како и претставници од национални агенции за безбедност на храна, даночни управи и стопански комори од трите земји. За време на состанокот присутните информираа за преземените активности и степенот на реализација на заклучоците кои произлегоа на средбата во Ниш која се одржа од 13-14 ноември 2021 година. М-р Славица Кутиров, директор на Царинската управа на Република Северна Македонија потенцираше дека Царинската управа е посветена на тоа активностите во нејзина надлежност да бидат навремено и ефикасно реализирани. Информираше за потпишаниот Протокол за взаемно признавање на одобренјата за Овластен економски оператор (ОЕО), што беше еден од заклучоците на министерскиот состанок во Ниш. Беше договорено-

но унапредување на веќе воспоставените заеднички контроли.

Беа разменети информации и за активностите за меѓусебно признавање на Овластен економски оператор и воспоставување на „One Stop Shop“ со Република Албанија.

Средба со претставници на ICITAP

ICITAP²² на средба со претставниците на Царинската управа ја потенцираше целта на својата мисија – поддршка за професионализација на вработените во делот на истрагите, со цел доближување на нивото на професионалност до светските стандарди, преку имплементација на стручни, но и персонализирани обуки кои успешно се спроведени во повеќе земји и покажале одлични резултати.

Мисијата која беше претходно насочена кон професионализација на инспекторите во Министерството за внатрешни работи и Финансиската полиција, во периодот што следи ќе ги вклучи и професионалците од Царинската управа.

Продолжува соработката со УСАИД - канцеларија за економски развој, управување и раст на претпријатијата

Во ноември 2021 година м-р Славица Кутиров, директор на Царинската управа оствари состанок со Јасминка Варналиева, раководител на Канцеларијата УСАИД и Гордана Тошева, експерт за олеснување на трговијата – Канцеларијата УСАИД – Економски развој, управување и раст на претпријатијата (USAID-EDGE)²³.

²² ICITAP – International Criminal Investigative Training Assistance Program (Меѓународна програма за помош за обука во криминалистичка истрага)

²³ USAID regional Economic Development, Governance and Enterprise Growth – EDGE Project

На средбата беше поздравена досегашната повеќегодишна соработка, особено успешното спроведување на проектот – грант за Зајакнување на ефикасноста на заедничките контроли на граничниот премин Кафасан, што се реализираше во текот на минатата годинава со поддршка на USAID-EDGE и е во завршна фаза. Детално се дискутираше за можностите и областите во кои може да се продолжи со поддршката за Царинската управа, опфатени во стратешките приоритети за олеснување на трговијата, дигитализација и заштита на општеството, поддршка во активностите опфатени со ЦЕФТА и Отворен Балкан. Посе-

бен акцент е ставен на активностите за воспоставување на заеднички гранични премини со Албанија и Косово, кои се важен дел од меѓународните активности кои Царинската управа ги спроведува во интерес на регионалниот развој.

VIII.1.6. Нови склучени договори и меморандуми за соработка

Со државните институции

- Меморандум за соработка меѓу Царинска управа на Република Северна Македонија и Државен пазарен инспекторат
- Договор за соработка и размена на информации во електронска форма помеѓу Царинската управа на Република Северна Македонија и Државниот пазарен инспекторат
- Договор за користење на податоци преку Интернет дистрибутивен систем, склучен помеѓу Централен регистер на Република Северна Македонија и Министерството за финансии – Царинска управа на Република Северна Македонија
- Договор за размена на податоци помеѓу Царинската управа на Република Северна Македонија и Управа за водење на матичните книги
- Меморандум за соработка меѓу Царинска управа на Република Северна Македонија и Државен пазарен инспекторат
- Договор за соработка и размена на информации во електронска форма помеѓу Царинската управа на Република Северна Македонија и Државниот пазарен инспекторат
- Договор за користење на податоци преку Интернет дистрибутивен систем, склучен помеѓу Централен регистер на Република Северна Македонија и Министерството за финансии – Царинска управа на Република Северна Македонија
- Договор за размена на податоци помеѓу Царинската управа на Република Северна Македонија и Управа за водење на матичните книги

Со деловната заедница

- Анекс на Меморандум за соработка склучен помеѓу Асоцијацијата за е-трговија на Македонија и Царинската управа на Република Северна Македонија
- Договор за соработка помеѓу Стопанска комора на Северна Македонија и Царинска управа на Република Северна Македонија

VIII.4. ОТВОРЕНА ЦАРИНСКА ТЕЛЕФОНСКА ЛИНИЈА (197)

24 ЧАСА ДЕЖУРЕН ЦАРИНСКИ ЦЕНТАР

197

На отворената царинска телефонска линија (197) во 2020 година добиени се вкупно 5.021 повик или во просек 14 повици на ден.

„А“ класа – 18 повици, „Б“ класа – 13 повици,
„С“ класа – 260 повици и „Ј“ класа – 61 повик

Најголем број се однесуваат на прашања поврзани со функционирањето и состојбата на граничните и внатрешните царински испостави, како и на спроведувањето на одделни царински постапки. Како резултат на процесирање на добиените повици на отворената царинска линија извршени се контроли од страна на граничните и внатрешните царинските испостави, како и од мобилните тимови, а надлежните служби извршија обработка, анализа и истрага од доменот на нивното работење.

„А“ класа се информации кои бараат неопходна акција од страна на испостава или мобилна екипа.
„Б“ класа се информации кои бараат понатамошни дополнителни испитувања од други одделенија во Секторот за контрола и истраги или од други одделенија во Царинска управа.

„С“ класа се информации што неможат да се користат, односно се повици за пријава на застои од страна на превозни компании, поплака или пофалба на царински процедури.

„Ј“ класа информации проследени до Сектор за професионални стандарди, а кои се однесуваат на жалби на граѓани за коруптивно и непрофесионално работење на царинските работници.

ИЗДАВАЧ:
ЦАРИНСКА УПРАВА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
ЛАЗАР ЛИЧЕНОСКИ 13, 1000 СКОПЈЕ
www.customs.gov.mk

ДИЗАЈН И ПЕЧАТЕЊЕ:
ГРАФО ПРОМ - БИТОЛА

ТИРАЖ: 150